

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«_____» _____ 2021 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС « МАГІСТР »**

Тема: «Організація і методика обліку, аналізу та контролю діяльності громадських організацій»

Виконав(ла): ДОЛШІНЯ Анна Олександрівна

Керівник: доктор економічних наук, професор ДСЄВА Наталія Едуардівна

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - д. е. н. професор Наталія ДСЄВА

другий розділ - д. е. н. професор Наталія ДСЄВА

третій розділ - д. е. н. професор Наталія ДСЄВА

Нормоконтролер: к.е.н., доцент Зоряна МОКРИНСЬКА

Київ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
 Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
 Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«___» _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної магістерської роботи

здобувача вищої освіти ДОЛІШНЬОЇ Анни Олександрівни

(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Організація і методика обліку, аналізу та контролю діяльності громадських організацій» затверджена наказом ректора від 30.09.2021 № 2099/ст.

2. Термін виконання роботи: з 11. 10. 2021 р. до 31. 12. 2021 р. _____

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, дані обліково-інформаційної системи громадської організації, первинні документи, облікові реєстри, фінансова, податкова, статистична звітність Громадської організації «Депутатський контроль».

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1. Діяльність громадських організацій як об'єкт обліку, аналізу та контролю

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та контролю діяльності громадських організацій

1.3. Організація і задачі обліку, аналізу та контролю діяльності Громадської організації «Депутатський контроль».

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕПУТАТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ».

2.1. Документальне оформлення операцій із фінансово-господарської діяльності

2.2. Синтетичний і аналітичний облік операцій із фінансово-господарської діяльності

2.3. Відображення операцій із фінансово-господарської діяльності у фінансовій і податковій звітності

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕПУТАТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ».

3.1. Аналіз діяльності громадської організації

3.2. Контроль діяльності громадської організації

3.3. Напрями удосконалення обліково-інформаційної системи громадської організації за результатами аналізу та контролю

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:
ЛИСТ 1. Формалізація діяльності громадських організацій як об'єкта обліку, аналізу та контролю; ЛИСТ 2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та контролю діяльності громадських організацій. ЛИСТ 3. Формалізація організації і задач обліку, аналізу та контролю діяльності Громадської організації «Депутатський контроль». ЛИСТ 4. Схема документообороту із фінансово-господарської діяльності. ЛИСТ 5. Регістри синтетичного і аналітичного обліку із фінансово-господарської діяльності. ЛИСТ 6. Схема відображення операцій із фінансово-господарської діяльності у фінансовій і податковій звітності. ЛИСТ 7. Аналіз діяльності громадської організації. ЛИСТ 8. Аудит діяльності громадської організації. ЛИСТ 9. Напрями удосконалення обліково-інформаційної системи громадської організації за результатами аналізу та контролю

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної магістерської роботи та надання його керівнику	11.10.2021 – 24.10.2021	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної магістерської роботи і надання його керівнику	25.10.2021 – 07.11.2021	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної магістерської роботи і надання його керівнику	08.11.2021 – 21.11.2021	
4	1. Узгодження кваліфікаційної магістерської роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу. 4. Підготовка виступу.	22.11.2021 – 07.12.2021	
5	1. Переплетення кваліфікаційної магістерської роботи. 2. Подання кваліфікаційної магістерської роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	08.12.2021 – 10.12.2021	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	д. е. н. професор Наталія ДЄЄВА		
РОЗДІЛ 2	д. е. н. професор Наталія ДЄЄВА		
РОЗДІЛ 3	д. е. н. професор Наталія ДЄЄВА		

8. Дата видачі завдання: «08» жовтня 2021 р.

Керівник кваліфікаційної магістерської роботи _____ Наталія ДЄЄВА

(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Анна ДОЛІШНЯ

(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної магістерської роботи «Організація і методика обліку, аналізу та контролю діяльності громадських організацій»: 81 стор., 9 рис., 11 табл., 60 літературних джерел.

Мета роботи: удосконалення організації і методики обліку, аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій.

Об'єктом дослідження є процес організаційного та методичного забезпечення обліку, аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів обліку, аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності в умовах Громадської організації «Депутатський контроль».

Методи дослідження: логічне узагальнення; систематизацію; наукову абстракцію; трендовий і факторний аналіз, логічний та структурний аналіз.

Результати кваліфікаційної магістерської роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності громадських організацій.

ОРГАНІЗАЦІЯ, МЕТОДИКА ОБЛІК, АНАЛІЗ, КОНТРОЛЬ,
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ, ФІНАНСОВА, ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ГО – громадська організація

НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

ОСББ - це об'єднання власників житлових та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку

ПДФО – податок на доходи фізичних осіб

СГД – суб'єкт господарської діяльності

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	13
1.1. Діяльність громадських організацій як об’єкт обліку, аналізу та контролю.....	13
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та контролю діяльності громадських організацій.....	22
1.3. Організація і задачі обліку, аналізу та контролю діяльності Громадської організації «Депутатський контроль».....	25
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕПУТАТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ».....	31
2.1. Документальне оформлення операцій із фінансово-господарської діяльності.....	31
2.2. Синтетичний і аналітичний облік операцій із фінансово-господарської діяльності.....	33
2.3. Відображення операцій із фінансово-господарської діяльності у фінансовій і податковій звітності	37
Висновки до розділу 2.....	44
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕПУТАТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ».....	48
3.1. Аналіз діяльності громадської організації.....	48
3.2. Контроль діяльності громадської організації.....	57
3.3. Напрями удосконалення обліково-інформаційної системи громадської організації за результатами аналізу та контролю.....	63

Висновки до розділу 3.....	66
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

Актуальність проблеми. Ознаками демократизації суспільства є активізація громадської думки, зростання ролі населення у проведенні реформ, відстоювання ними своїх прав тощо. Розвиток громадянського суспільства потребує відповідних змін у системі державного управління і місцевого самоврядування. Зростає роль громадських об'єднань як провідників державної та регіональної політики, суб'єктів вирішення проблем розвитку територіальних громад. Громадські організації реєструються як невідприємницькі товариства, основною метою діяльності яких не є отримання прибутку. Їх діяльність фінансується за рахунок власних джерел, цільового фінансування, бюджетних коштів та благодійників внесків, що вимагає належно організованого бухгалтерського обліку надходження та витрачання коштів, унормованого порядку складання фінансової звітності. Обов'язок ведення громадськими організаціями фінансової документації та звітування до відповідних контролюючих органів державної влади потребує удосконалення технологій обліку, аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій, що обумовлює актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи – удосконалення організації і методики обліку, аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і вирішення наступних **завдань**:

визначено фінансово-господарську діяльність громадської організації як об'єкт обліку, аналізу та внутрішнього контролю;

охарактеризовано нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій;

систематизовано організацію і задачі обліку, аналізу та внутрішнього

контролю в умовах Громадської організації «Депутатський контроль»;

охарактеризовано документальне оформлення фінансово-господарської діяльності;

викладено методику синтетичного і аналітичного обліку фінансово-господарської діяльності;

формалізовано відображення фінансово-господарської діяльності у фінансовій і податковій звітності;

проаналізовано фінансово-господарську діяльність громадської організації;

запропоновано методику внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності громадської організації;

обґрунтовано напрями удосконалення обліково-інформаційної системи громадської організації за результатами аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності

Об'єкт дослідження – процес організаційного та методичного забезпечення обліку, аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів обліку, аналізу та внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності в умовах Громадської організації «Депутатський контроль».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження використані наступні загальнонаукові і спеціальні методи: логічне узагальнення; систематизацію; наукову абстракцію; трендовий і факторний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз, логічний та структурний аналіз.

Наукова новизна кваліфікаційної магістерської роботи. У кваліфікаційній магістерській роботі удосконалено:

організацію і методику обліку, аналізу та контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій у сфері депутатського

контролю. На відміну від існуючих, пропоновані підходи ґрунтуються на оприлюдненні рішень місцевих рад, виконавчих комітетів та розпоряджень голови місцевих рад; контролі засідань, бюджетному та фінансовому контролі, дослідженні декларацій, контролі дат, особистого контролю.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові періодичні видання, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, Інтернет-ресурси, дані Державної служби статистики України, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності, дані обліково-інформаційної системи Громадської організації «Депутатський контроль»: первинні документи з обліку основних засобів, облікові реєстри, фінансова та статистична звітність.

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної магістерської роботи у частині удосконалення документального оформлення операцій товароруху, реєстрів синтетичного і аналітичного обліку, а також адаптовані до умов громадської організації методики обліку, аналізу і внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності призначені для використання громадськими організаціями, аудиторськими фірмами, а також для проведення наукових досліджень.

Апробація результатів кваліфікаційної магістерської роботи. Результати дослідження, що містяться в кваліфікаційній магістерській роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на XII Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Фінанси: теорія і практика» (м. Київ, 2021).

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної магістерської роботи розміщено на 81 сторінці друкованого тексту, у тому числі 11 таблиць, 10 рисунків та 3 додатків на 17 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 60 найменування, який подано на 7 сторінках.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної магістерської роботи:

1. Славінський В. І., Долішня А. О. Діяльність громадських організацій: організація і методика обліку, аналізу та контролю: «Фінанси: теорія і практика»: матер. Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. (17.12.2021, м. Київ). К.: НАУ. С.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1. Діяльність громадських організацій як об'єкт обліку, аналізу та контролю

Виникнення та існування держави підтримується, з одного боку, укладенням суспільного договору (Конституції), з іншого, - створенням та дією механізму спостереження за виконанням і дотриманням цього договору. Цей механізм включає діяльність органів державного управління, які мають компетенцію застосування примусу у випадку порушення цього договору чи підзаконних актів. З боку суспільства необхідно створити дієву та прозору систему громадянського контролю, яка має представляти інтереси широких верств населення. Вона реалізується громадськими організаціями та політичними партіями, які би здійснювали контроль за виконанням державою своїх зобов'язань перед суспільством, що випливають з цього договору та реагували б у випадку відхилення від цього договору.

Конституційно-правовий статус громадських організацій та політичних партій в Україні надається державою на підставі єдиного конституційно закріпленого права на свободу об'єднання, передбаченого статтею 36 Конституції України: «Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів» [22]. Це означає, що правовий статус громадських організацій і політичних партій є спільним показником реалізації конституційного права на свободу об'єднання.

Громадські організації і політичні партії є формою об'єднання громадян, але регулюються різними Законами – відповідно «Про громадські

об'єднання» та «Про політичні партії в Україні» [46]. Необхідна «конкуренція» між політичними партіями та громадськими організаціями зменшується в розбудові громадянського суспільства, оскільки існують правозахисні громадські організації, професійні спілки, які відстоюють права робітників, а політичні партії є інструментом боротьби за владу, оскільки в Україні існує партійна модель влади. Це посилює відірваність політичних партій від суспільства, їх одержавлення, перетворення більшості громадських об'єднань у зручний інструмент маніпулювання суспільством. Громадські організації займають у відносинах між державою та громадянським суспільством другорядне після політичних партій місце, оскільки виступають своєрідною ланкою між політичним і громадянським суспільством.

На кінець 2019 року в Україні було зареєстровано 233 політичні партії, кількість структурних утворень (обласні, міські, районні організації, первинні осередки та інші структурні утворення) політичних партій становила 251956 од, у т.ч. первинні осередки – 144905 од., було зареєстровано 39 нових партій, припинило існування 3 партії.

Громадські організації, що спеціалізуються за захисті прав і свобод громадян, називаються правозахисними, хоча їх статус у законодавстві України безпосередньо не врегульовано. Ознаками правозахисних ГО є: недержавне об'єднання громадян; держава не бере безпосередньої участі у створенні й організації їх діяльності; легалізація (реєстрація) має здійснюватися у спеціалізованих державних органах; статутною метою є діяльність із захисту прав людини, тобто правозахисна діяльність; захист прав має бути основним статутним завданням, або здійснюватися внаслідок реалізації іншого статутного завдання (наприклад, задоволення певних потреб чи інтересів).

Діяльність правозахисних ГО може мати як відновлювальний, так і запобіжний характер. У першому випадку предметом діяльності є порушення певного конкретного права людини і громадянина у різних суспільних відносинах. Реалізується ця діяльність шляхом вчинення дій, спрямованих на

реальне відновлення порушеного права та на усунення негативних наслідків цього порушення. Запобіжні функції можуть виникати як наслідок відновлювальної правозахисної діяльності з метою недопущення усунених порушень в подальшому, а також у разі прийняття правової норми, яка в майбутньому може спричинити порушення права конкретної особи чи групи осіб. Запобіжна діяльність здійснюється шляхом дослідження та аналізу законодавства (чи окремих нормативних актів) і внесення пропозицій щодо його вдосконалення.

Правозахисні ГО за їх статутами мають бути неприбутковими, для їх адресатів правозахисна діяльність має бути безоплатною; здійснюватися має на волонтерських засадах або оплачуватися з коштів організації. Джерелом фінансування правозахисних ГО мають бути позабюджетні кошти, оскільки шляхом встановлення чи відміни бюджетного фінансування держава може впливати на обсяг, види їх діяльності та подальші наслідки. У разі надання соціальних послуг діяльність правозахисних ГО може фінансуватися з бюджету держави, з місцевих бюджетів, з благочинних пожертв різних акумулюючих організацій (фондів, фундацій), коштів меценатів, спонсорів, окремих фізичних осіб. Для фінансування своєї діяльності правозахисна ГО може створювати госпрозрахункові установи і організації, засновувати окремі підприємства зі статусом юридичних осіб. Адресатами основної статутної (правозахисної) діяльності ПГО можуть бути як окремі фізичні особи, так і суспільство в цілому чи окремі його частини (зокрема, і територіальні громади, чи мешканці окремих вулиць, будинків тощо).

Правозахисна ГО – це недержавне об'єднання фізичних та/або юридичних осіб, яке створене, насамперед, з метою практичного захисту прав кожної людини шляхом їх відновлення (у разі порушення) та/або запобігання їх порушенню у майбутньому, здійснює свою діяльність безоплатно та не ставить за мету отримання прибутку чи здобуття державної влади.

Класифікація правозахисних ГО може здійснюватися за різними критеріями: за територією, на яку поширюється їхня діяльність (локальні;

національні; міжнародні); залежно від кола людей, чії права захищаються: загальні (захист прав усіх і кожного); спеціальні (захист прав лише певного виду суб'єктів, наприклад, військовослужбовців строкової служби, дітей, жінок, споживачів, молоді, фермерів); індивідуальні (захист прав та законних інтересів однієї конкретно визначеної особи): за об'єктом захисту: універсальні (захист усіх прав, закріплених Конституцією України і міжнародними договорами); галузеві (захист лише певного виду прав, або якогось окремого права).

Принципами функціонування правозахисних ГО є: незалежність від держави, свобода асоціацій та мирних зборів членів, внутрішня демократія за принципом “одна людина – один голос”; розмежування легальної ідентичності ГО і легальної ідентичності окремих її членів; відсутність особистої зацікавленості в членстві ГО, добровільна робота в ГО; відкритість, відповідальність та підзвітність. Необхідно наголосити, що правозахисний рух принципово повинен бути відкритим і ненасильницьким, оскільки захист прав людини слід порівнювати із діями рятувальників у надзвичайних ситуаціях.

Правозахисні ГО відрізняються від політичних партій тим, що мають всезагальну відкритість для усіх перевіряючих органів чи організацій і захищають інтереси усіх осіб, незалежно від ознаки їх партійності. Позиція політичної партії, звичайно, виражає інтереси певної верстви населення. Але правозахисник повинен, як би це не було важко, захищати порушені права особи незалежно від її переконань, раси, національності, релігійної приналежності чи інших властивостей.

Протягом 2016-2020 років кількість керівних органів громадських організацій зросла з 21417 од. до 25988 од., або на 21,34% (табл. 1.1). Найвищі темпи зростання демонструє Луганська область (більше ніж удвічі) та м. Київ (у 1,55 разів). Напроти скорочення має місце у Закарпатській та Хмельницькій областях. Проте загальним трендом у всіх регіонах є зростання кількості громадських організацій, що відображає їх роль у здійсненні громадського контролю.

Таблиця 1.1

Кількість керівних органів громадських організацій за регіонами
(од)

Регіон	2017	2018	2019	2020	Темп росту, разів
Україна	21417	22185	23237	25988	1,21
Вінницька	811	846	882	1087	1,34
Волинська	671	784	867	905	1,35
Дніпропетровська	1345	1420	1461	1567	1,17
Донецька	480	438	416	706	1,47
Житомирська	487	494	501	486	1,00
Закарпатська	1603	1650	1579	1589	0,99
Запорізька	1015	1025	1101	1166	1,15
Івано-Франківська	1108	1194	1334	1478	1,33
Київська	718	660	768	913	1,27
Кіровоградська	721	700	727	776	1,08
Луганська	272	332	383	551	2,03
Львівська	1629	1949	2164	2210	1,36
Миколаївська	1156	1153	1241	1291	1,12
Одеська	1536	1619	1644	1629	1,06
Полтавська	940	931	936	1165	1,24
Рівненська	753	854	965	973	1,29
Сумська	884	887	898	963	1,09
Тернопільська	580	643	732	811	1,40
Харківська	967	882	885	1083	1,12
Херсонська	278	288	389	314	1,13
Хмельницька	779	702	688	754	0,97
Черкаська	718	786	738	868	1,21
Чернівецька	562	547	538	630	1,12
Чернігівська	412	429	442	535	1,30
м. Київ	992	972	958	1538	1,55

Джерело: побудовано за даними [17]

Серед областей (рис. 1.1) у загальній кількості керівних органів громадських організацій найбільшу питому вагу мають: Львівська - 8,5%, Закарпатська (6,1%), Дніпропетровська (6,0%), м. Київ 5,9%, Івано-Франківська область (5,8%). Найменшою є питома вага Херсонської області

(1,2%).

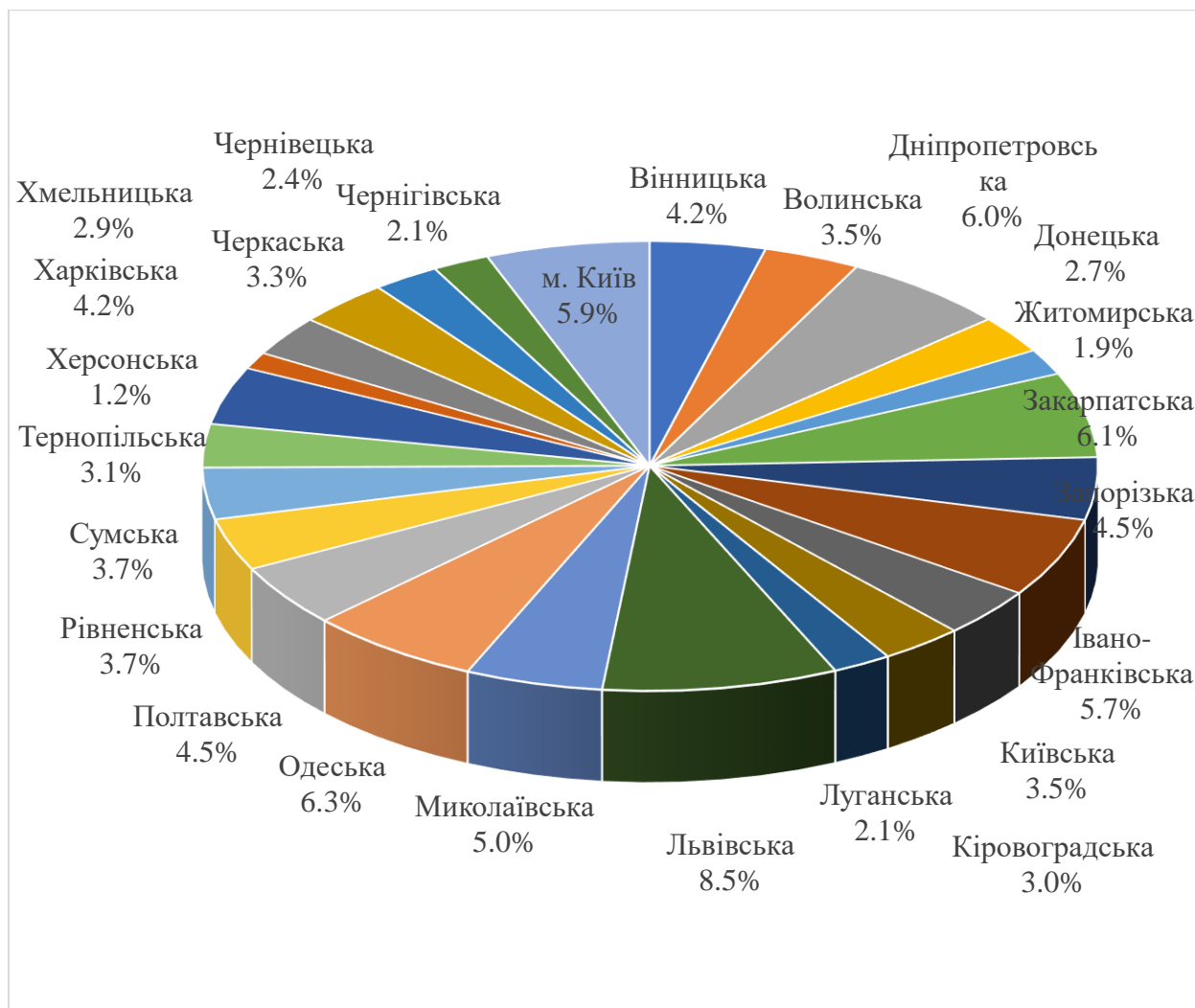

Рис. 1.1 - Питома вага областей у загальній кількості керівних органів громадських організацій

Джерело: власні розрахунки

Проте кількість членів на обліку громадських організацій за регіонами скоротилася з 27008586 до 19925386 осіб, або на 26,3% (табл. 1.2). У тому числі кількість членів на обліку керівних органів зростає з 4585368 осіб до 5516013 осіб, або на 20,3%.

Таблиця 1.2

**Кількість керівних органів членів на обліку громадських організацій
України у 2020 році за регіонами**

(на кінець року, осіб)

Регіон	Кількість керівних органів	Кількість членів на обліку	У тому числі	
			керівний орган	відокремлені підрозділи
Україна	25988	19925386	5516013	14409373
Вінницька	1087	572665	400196	172469
Волинська	905	195234	192710	2524
Дніпропетровська	1567	903551	474625	428926
Донецька	706	321243	290397	30846
Житомирська	486	32689	32630	59
Закарпатська	1589	774862	278416	496446
Запорізька	1166	379889	342321	37568
Івано-Франківська	1478	73246	61020	12226
Київська	913	98062	75049	23013
Кіровоградська	776	118045	117431	614
Луганська	551	201240	201078	162
Львівська	2210	986345	578705	407640
Миколаївська	1291	197656	161984	35672
Одеська	1629	546388	515555	30833
Полтавська	1165	201844	201825	19
Рівненська	973	67146	63070	4076
Сумська	963	629822	544684	85138
Тернопільська	811	48667	48545	122
Харківська	1083	310371	99842	210529
Херсонська	314	48426	46196	2230
Хмельницька	754	238506	223283	15223
Черкаська	868	569916	153678	416238
Чернівецька	630	111189	71178	40011
Чернігівська	535	15291	15291	–
м. Київ	1538	12283093	326304	11956789

Джерело: побудовано за даними [17]

У регіональному розрізі найбільша кількість керівних органів представлена у Львівській і Закарпатській областях – відповідно 2210 і 1589

одиниць, у м. Києві (1538), Івано-Франківській – 1478 одиниць, найменша – у Херсонській області (314 одиниць).

Конституційно-правова відповідальність громадських організацій та політичних партій в Україні настає за невиконання покладених на них конституційних обов'язків або вчинення конституційного правопорушення. Конституційно-правова відповідальність і громадських організацій, і політичних партій на сучасному етапі є доволі актуальною. Адже, в сучасних умовах дуже важливою умовою є здійснення контролю за діяльністю таких суб'єктів, а також притягнення до відповідальності за конституційні порушення. Особливої уваги заслуговує питання притягнення до відповідальності громадських організацій та політичних партій, які в основі своєї діяльності підтримують мету роздроблення України в теперішній час. Також варто наголосити на тому, що сьогодні в нашій державі відсутній єдиний нормативно-правовий акт, в якому були б чітко визначені склади конституційних деліктів та конкретні санкції, які передбачені за їх вчинення суб'єктами конституційно-правових відносин. Прийняття такого нормативно-правового акта є необхідністю для України в умовах сьогодення. Одними з Розділів, чи Главами даного нормативно-правового акту повинні бути особливості конституційно-правової відповідальності громадських організацій, політичних партій. Також варто розробити комплекс конкретних заходів щодо моніторингу діяльності кожної громадської організації та політичної партії. Даний моніторинг повинен відбуватись відповідно принципу прозорості, відкритості та підзвітності громадських організацій та політичних партій.

Оцінювання державної політики ГО складається з таких етапів: підготовка до оцінювання, планування та методологія, збирання та аналіз даних, використання результатів оцінювання, підготовка звіту. Підготовка до оцінювання, планування та методологія оцінювання є переважно внутрішньою діяльністю ГО, пов'язується з її статутною діяльністю, цілями й завданнями, зосереджується переважно на внутрішній роботі організації, досвіді та

кваліфікації працівників чи членів організації. ГО депутатського контролю можуть об'єднувати фізичних осіб для оцінювання державної політики та програм своїми інтересами та цілями.

Збирання та аналіз даних, використання результатів оцінювання та підготовка звіту проходять у тісній взаємодії та взаємозв'язку з органами державної влади, іншими суб'єктами оцінювання, суспільством і вимагають законодавчо регламентованих прав та інструментів. ГО наділені правом одержувати публічну інформацію, що перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, звертатися до органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб із пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями).

ГО наділені правом брати участь у розробленні проектів нормативно-правових актів, брати участь у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами місцевого самоврядування для проведення консультацій та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їх діяльності. ГО мають вільний доступ до інформації та даних про діяльність органів виконавчої влади, необхідних для проведення оцінювання. Вони мають право подавати державним органам пропозиції та рекомендації, отримані в процесі оцінювання для врахування при виробленні та вдосконаленні державної політики з різних напрямів. Зазначене збільшує швидкість реагування органів державної влади на результати та рекомендації оцінювання та прийняття рішень, покращує зворотний взаємозв'язок між ГО та суб'єктами владних повноважень у процесі оцінювання.

ГО є активними учасниками розбудови і розвитку інформаційного суспільства шляхом участі громадян у підготовці рішень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, контролю за їх виконанням та організацію постійних зустрічей, круглих столів, відеоконференцій із вищими посадовими особами держави, лідерами політичних партій для обговорення і

вирішення нагальних питань.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та контролю діяльності громадських організацій

Відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання» [33] громадська організація створюється для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів. Громадські об'єднання визначено як об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи. Громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка.

Стаття 23 Закону України «Про громадське об'єднання» визначає засади їх фінансової підтримки та звітності. Громадські об'єднання зі статусом юридичної особи мають право на фінансову підтримку за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів відповідно до закону. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи, створені ним юридичні особи (товариства, підприємства) зобов'язані вести бухгалтерський облік, фінансову та статистичну звітність, бути зареєстрованими в податкових органах та сплачувати до бюджету обов'язкові платежі відповідно до закону. Надання громадським об'єднанням, створеним ними юридичним особам (товариствам, підприємствам) пільг, у тому числі з оподаткування, здійснюється на підставах та в порядку, визначених законом.

Діяльність громадських організацій, які здійснюють депутатський контроль, ґрунтується на розкритті інформації про діяльність місцевих рад та їх виконавчих комітетів. Частина 3 ст. 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [34] передбачає, що проекти відповідних рішень оприлюднюються на їх веб-сайтах не пізніше ніж за 10 робочих днів до дати їх розгляду. Стаття 17 зазначеного Закону визначає, що громадський контроль за забезпеченням розпорядниками інформації доступу до публічної інформації

здійснюється депутатами місцевих рад, громадськими організаціями, громадськими радами, громадянами особисто шляхом проведення відповідних громадських слухань, громадської експертизи тощо. Місцеві ради та їх виконавчі комітети зобов'язані приймати зауваження та пропозиції від фізичних і юридичних осіб та їх об'єднань відповідно до ст. 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [35].

Відповідно до вимог ст. 46 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» [47] за 10 днів до розгляду питання на пленарному засіданні сесії місцевої ради громадяни мають бути поінформовані про засідання ради (чергова сесія), а у виняткових випадках - за 1 день (позачергова). Громадяни та громадські об'єднання можуть надіслати офіційне письмове звернення на ім'я голови, керівників депутатських фракцій та членів виконавчого комітету у разі наявності пропозиції чи зауваження до текстів проектів рішень. Однією з його форм є колективне звернення жителів міста, голів громадських організацій, ОСББ тощо. Для попереднього розгляду проекту рішення та висловлення свої позиції можна відвідати засідання постійної депутатської комісії.

Закон України «Про звернення громадян» [43] надає ГО право вносити в органи державної влади колективні звернення та пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів. Закон забезпечує інструменти для впливу на поліпшення роботи органів державної влади і місцевого самоврядування шляхом направлення результатів та рекомендацій оцінювання та забезпечує громадським організаціям зворотний зв'язок з органами влади.

Постанова Кабінету Міністрів України [42] затверджено Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики та типові положення про громадську раду при органах виконавчої влади, постійно діючий колегіальний виборний консультативно-дорадчий орган, утворений для забезпечення участі громадян в управлінні

державними справами, здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади, налагодження ефективної взаємодії зазначених органів з громадськістю, урахування громадської думки під час формування та реалізації державної політики. Таким чином, ГО отримали інструменти для систематичної взаємодії і зворотного зв'язку з органами влади, отримання необхідних для оцінювання даних. Надані ГО рекомендації і пропозиції мають враховуватися під час вироблення державної політики з різних напрямів, оцінки операцій та результатів політики, з'ясування реалій політики та її головних дійових осіб тощо.

Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» передбачає права ГО подавати до регуляторних органів пропозиції та рекомендації, отримані в результаті проведення оцінювання, про необхідність підготовки потрібних суспільству проектів регуляторних актів, а також про необхідність їх перегляду, брати участь у розробці проектів регуляторних актів; подавати зауваження та пропозиції щодо оприлюднених проектів регуляторних актів, брати участь у відкритих обговореннях питань, пов'язаних із регуляторною діяльністю; бути залученими регуляторними органами до підготовки аналізів регуляторного впливу, експертних висновків щодо регуляторного впливу та виконання заходів із відстеження результативності регуляторних актів; самостійно готувати аналіз регуляторного впливу проектів регуляторних актів, розроблених регуляторними органами, подавати зауваження та пропозиції регуляторним органам.

Постановою Кабінету Міністрів України [31] затверджено Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади. У ньому визначено, що громадська експертиза діяльності органів виконавчої влади є складовою механізму демократичного управління державою, який передбачає проведення інститутами громадянського суспільства оцінки діяльності органів виконавчої влади, ефективності прийняття і виконання такими органами рішень, підготовку пропозицій щодо

розв'язання суспільно значущих проблем для їх урахування органами виконавчої влади у своїй роботі. Органи виконавчої влади зобов'язані сприяти громадським організаціям у проведенні громадської експертизи, розглядати висновки експертизи за спеціальною прозорою процедурою та оприлюднювати свої рішення. Пропозиції, підготовлені недержавними організаціями за результатами проведеної громадської експертизи, враховуються органом виконавчої влади під час підготовки програм соціально-економічного розвитку, державних цільових та регіональних програм, формування бюджетів відповідного рівня, вирішення питань поточної діяльності". Законодавством передбачено проведення громадської експертизи в різних галузях, наприклад у будь-якій сфері наукової і науково-технічної діяльності тощо та у сфері боротьби з корупцією. Громадська експертиза дає можливість оцінити ефективність діяльності певного органу виконавчої влади, виконання державної програми або витрачання бюджетних коштів, якість надання адміністративних послуг або виконання законодавства. Участь у громадській експертизі є реальним інструментом, який може використовуватися громадськими організаціями в процесі оцінювання державної політики.

1.3. Організація і задачі обліку, аналізу та контролю діяльності Громадської організації «Депутатський контроль».

Громадська організація «Депутатський контроль» має код ЄДРПОУ 39582095. Адреса: 01021, м. Київ, вул. Грушевського, буд. 10. Дата реєстрації: 13.01.2015 (6 років 10 місяців). Номер запису: 10701020000056542. Уповноважені особи: Руденко Вадим Борисович – підписант (08.12.2014; керівник). Засновники: Боніславський Андрій Анатолійович, 03067, м. Київ, вул. Гарматна, буд. 23, кв. 18; Житомирський Юрій Михайлович, 02183, м. Київ, вул. Кібальчича, буд. 15-А, кв. 30; Руденко Вадим Борисович, 03150, м. Київ, вул. Червоноармійська, буд. 131, кв. 30. Види діяльності: 94.99

Діяльність інших громадських організацій. Перебуває на обліку: ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАТИСТИКИ #21680000, дата взяття на облік: 14.01.2015. Реєстр платників єдиного внеску: ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М. КИЄВІ #43141267, дата взяття на облік: 14.01.2015, номер взяття на облік: 10000000325554. Реєстр платників податків - ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М. КИЄВІ #43141267, дата взяття на облік: 14.01.2015, номер взяття на облік: 265515001540. Реєстраційний номер у реєстрі громадських об'єднань: 1427480, дата реєстрації 24.12.2014. Громадську організацію «Депутатський контроль» включено до реєстру неприбуткових організацій 19.02.2015 на підставі рішення № 1626554601383 від 03.10.2016. Ознакою неприбутковості є код: 0032 — громадські об'єднання. Розмір статутного (складеного) капіталу (пайового фонду) - 0,00 грн.

Громадська організація «Депутатський контроль» здійснює громадський контроль за документами місцевої влади разом із депутатами місцевих рад. Прийняття рішень без їх попереднього обговорення є незаконним. Кожен проект рішення ради / виконкому оприлюднюється мінімум за 10 робочих днів до розгляду, а інколи за місяць і більше. Якщо зазначені терміни не дотримуються, виникають прямі підстави для скасування прийнятого рішення через суд. Термін позовної давності для громадян та громадських організацій складає 6 місяців після неправомірного прийняття рішення. При цьому депутати можуть внести в протокол попередження щодо можливості скасування відповідного рішення через відсутність попереднього оприлюднення проекту або недотримання термінів.

До складу Громадської організації «Депутатський контроль» входять активні громадяни, експерти, помічники депутатів, фахівці тощо, які ретельно вивчають проекти рішень, перевіряють, пояснюють, контролюють зміст проектів рішень, їх критичної оцінки для впливу на депутата і забезпечення ефективного депутатського контролю.

У структурі доходів Громадської організації «Депутатський контроль» (рис. 1.2) у 2020 році основна частина приходилася на надходження від благодійності (56,7%) та з інших джерел (18,4%), частка членських внесків – 10%.

Рис. 1.2 – Структура доходів Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році

Джерело: власні розрахунки

На кошти Державного і місцевого бюджетів приходиться відповідно 4,2% і 3,1%. У структурі витрат (рис. 1.3) основною статтею витрат є інші витрати (58,8%). Другою за значущістю статтею є оплата праці (13,8%), матеріальні витрати – 10,2%, благодійна діяльність – 7,7%.

У структурі інших витрат Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році основна частка приходиться на лекції (зустрічі) – 39,5%, інші масові заходи – 32,9%. Зїзди, конференції, зустрічі мають питому вагу у витратах 11%, заходи по залученню коштів – 9,4%.

Рис. 1.3 – Структура витрат Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році

Джерело: власні розрахунки

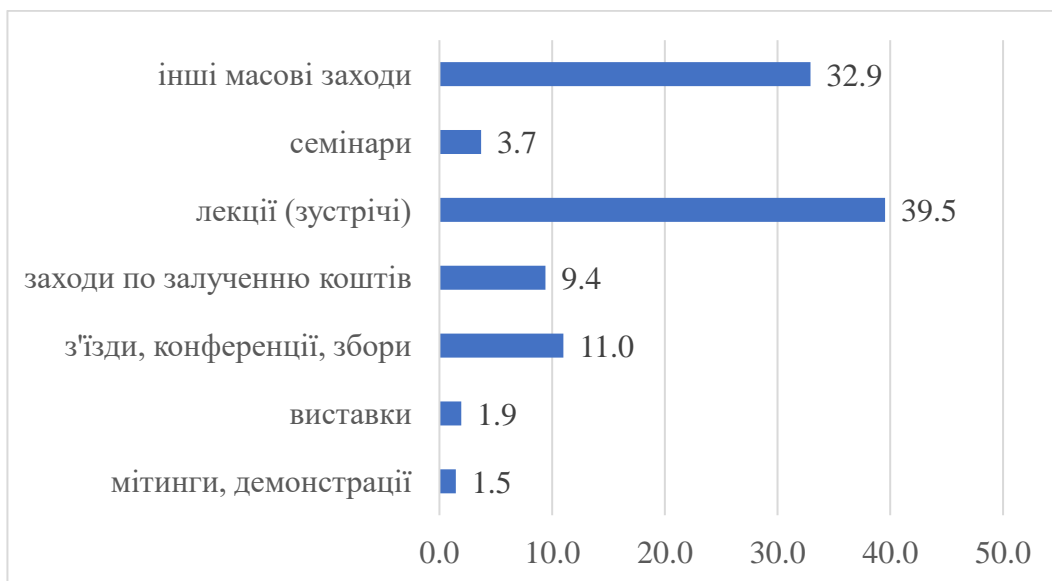

Рис. 1.4 – Структура інших витрат Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році

Джерело: власні розрахунки

Висновки до розділу 1

1. Протягом останнього часу громадські організації потужно розвиваються, прийнято ряд важливих нормативно-правових актів, які

розширили предмет, зміст і межі громадського контролю за діяльністю держави, створили правове поле для оцінювання державної політики громадськими організаціями, законодавчо закріпили необхідні права та інструменти для здійснення різних етапів оцінювання державної політики, починаючи від збирання вхідних даних і закінчуючи наданням рекомендацій та звіту проведеного оцінювання органам державної влади. Законодавчі норми заклали фундамент для проведення громадськими організаціями етапів оцінювання у формі таких інструментів, як громадські ради, участь у громадській експертизі, звернення громадян, запити на інформацію, консультації з громадськістю, громадські обговорення проектів тощо та закріпили необхідні права громадських організацій для їх використання. Чинна нормативно-правова база регламентує права та інструменти для громадських організацій, за допомогою яких вони можуть систематично визначати цінність або значущість політики, оцінювати операції і результати політики, з'ясувати реалії політики та її головних дійових осіб тощо.

2. Протягом 2016-2020 років кількість керівних органів громадських організацій зросла з 21417 од. до 25988 од., або на 21,34% (табл. 1.1). Найвищі темпи зростання демонструє Луганська область (більше ніж удвічі) та м. Київ (у 1,55 разів). Напроти скорочення має місце у Закарпатській та Хмельницькій областях. Проте загальним трендом у всіх регіонах є зростання кількості громадських організацій, що відображає їх роль у здійсненні громадського контролю. Серед областей у загальній кількості керівних органів громадських організацій найбільшу питому вагу мають: Львівська - 8,5%, Закарпатська (6,1%), Дніпропетровська (6,0%), м. Київ 5,9%, Івано-Франківська область (5,8%). Найменшою є питома вага Херсонської області (1,2%).

3. Проте кількість членів на обліку громадських організацій за регіонами скоротилася з 27008586 до 19925386 осіб, або на 26,3% (табл. 1.2). У тому числі кількість членів на обліку керівних органів зросла з 4585368 осіб до 5516013 осіб, або на 20,3%. У регіональному розрізі найбільша кількість керівних органів представлена у Львівській і Закарпатській областях –

відповідно 2210 і 1589 одиниць, у м. Києві (1538), Івано-Франківській – 1478 одиниць, найменша – у Херсонській області (314 одиниць).

4. Громадська організація «Депутатський контроль» має код ЄДРПОУ 39582095. Адреса: 01021, м. Київ, вул. Грушевського, буд. 10. Дата реєстрації: 13.01.2015 (6 років 10 місяців). Громадську організацію «Депутатський контроль» включено до реєстру неприбуткових організацій 19.02.2015 на підставі рішення № 1626554601383 від 03.10.2016. Ознакою неприбутковості є код: 0032 — громадські об'єднання. Розмір статутного (складеного) капіталу (пайового фонду) - 0,00 грн. До складу Громадської організації «Депутатський контроль» входять активні громадяни, експерти, помічники депутатів, фахівці тощо, які ретельно вивчають проекти рішень, перевіряють, пояснюють, контролюють зміст проектів рішень, їх критичної оцінки для впливу на депутата і забезпечення ефективного депутатського контролю.

5. У структурі доходів Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році основна частина приходилася на надходження від благодійності (56,7%) та з інших джерел (18,4%), частка членських внесків – 10%. На кошти Державного і місцевого бюджетів приходиться відповідно 4,2% і 3,1%. У структурі витрат основною статтею витрат є інші витрати (58,8%). Другою за значущістю статтею є оплата праці (13,8%), матеріальні витрати – 10,2%, благодійна діяльність – 7,7%. У структурі інших витрат Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році основна частка приходиться на лекції (зустрічі) – 39,5%, інші масові заходи – 32,9%. Зізди, конференції, зустрічі мають питому вагу у витратах 11%, заходи по залученню коштів – 9,4%.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕПУТАТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ»

2.1. Документальне оформлення операцій із фінансово-господарської діяльності

Всі здійснювані громадською організацією операції повинні бути документально оформлені відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [44]. Застосування первинних бухгалтерських документів повинне відповідати всім загальним вимогам щодо оформлення таких документів на бланках типової форми, затверджених Міністерством статистики України. Дозволяється використання самостійно виготовлених бланків, які повинні обов'язково містити реквізити типових або спеціалізованих форм.

Документальне оформлення операцій із фінансово-господарської діяльності залежить від джерел отримання доходів, а також порядку їх цільового використання. Надходження коштів та іншого майна до Громадської організації «Депутатський контроль» залежно від джерел утворення можна розподілити на: доходи від цільового фінансування; доходи від нецільового фінансування; пасивні доходи; інші доходи. Будь-які отримані доходи будуть цільовими, якщо статутом Громадської організації «Депутатський контроль» передбачено їх витрачання тільки на конкретні потреби – заходи, програми, напрями, види витрат. Тому всі отримані Громадською організацією «Депутатський контроль» доходи можна умовно розподілити залежно від запланованого напрямку використання на цільові і нецільові. Цільове фінансування – це грошові кошти, отримані Громадською організацією «Депутатський контроль» на фінансування конкретних програм. У

бухгалтерському обліку його відображають на рахунку 48 «Цільове фінансування та цільові надходження». В умовах Громадської організації «Депутатський контроль» цільове фінансування покриває придбання запасів, основних засобів, необхідних для виконання проекту, а також операційні витрати. Цільове фінансування на придбання оборотних активів згідно з п. 17 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [37] визнають доходом у тих періодах, у яких були визнані витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування. Тобто доходи від цільового фінансування на придбання оборотних активів визначають одночасно в тій сумі, що й понесені витрати на придбання таких активів.

У бухгалтерському обліку за період цільового використання коштів таку операцію відображають проводкою Дебет 48 Кредит 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів». Тоді як цільове фінансування на придбання необоротних активів визнають доходом протягом терміну корисного використання придбаних об'єктів інвестування (основних засобів, нематеріальних активів) пропорційно сумі нарахованої амортизації таких об'єктів за звітний період (п.18 П(С)БО 15) та відображається проводкою Дебет 48 Кредит 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів». Цільове фінансування, яке Громадська організація «Депутатський контроль» отримує для компенсації попередньо здійснених витрат, визнають дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу (п. 15 П(С)БО 15) [37].

Нецільове фінансування – це грошові кошти, які Громадська організація «Депутатський контроль» отримує без цільового призначення, тобто без конкретно встановлених умов їх витрачання. Їх відображають як безповоротно отримані грошові кошти чи матеріальні цінності в загальному порядку. Пасивні доходи – це грошові кошти, отримані Громадською організацією «Депутатський контроль» у вигляді відсотків, дивідендів, страхових виплат, відшкодування, роялті. Серед інших доходів, які може отримувати Громадська організація «Депутатський контроль», є доходи від продажу товарів, послуг, які відображають ідеї, для захисту яких вона була створена в частині здачі в

оренду тимчасово вільних приміщень, продажу залишків запасів чи основних засобів. У цих випадках дохід визначається за загальними правилами, тобто коли виникають критерії його визнання (п. 5 П(С) БО 15) [37].

Якщо доходи не мають цільового призначення, то вони відображаються у звітному періоді їх отримання збільшенням іншого операційного доходу: по дебету рахунку 301, 311 та кредиту рахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності». Доходи Громадської організації «Депутатський контроль» використовуються винятково для фінансування видатків на її утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її статутними документами. Головний бухгалтер Громадської організації «Депутатський контроль» контролює відповідність використання доходів для цілей, передбачених установчими документами, оскільки в протилежному випадку виникає ризик вилучення організації з Реєстру неприбуткових установ та організацій і нарахування податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств, штрафних санкцій і пені відповідно до норм Податкового кодексу України [45].

2.2. Синтетичний і аналітичний облік операцій із фінансово-господарської діяльності

Громадська організація «Депутатський контроль» може отримувати цільове фінансування на реалізацію конкретних статутних програм (заходів, проектів тощо), а також просто на забезпечення статутної діяльності. Надходження до Громадської організації «Депутатський контроль», що звільняються від оподаткування у відповідності до ПКУ, обліковують як цільове фінансування та цільові надходження і відображають за кредитом субрахунку 484 «Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень». За дебетом субрахунку 484 відображається визнання фінансування доходом на рівні понесених витрат. Аналітичний облік коштів цільових надходжень ведуть за їх призначенням і джерелами надходжень.

Для відображення в бухгалтерському обліку інформації про понесені витрати Громадська організація «Депутатський контроль» використовує рахунки класу 9 «Витрати діяльності». Її витрати формуються відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [40] та затвердженого кошторису. Громадська організація «Депутатський контроль» веде аналітичний облік витрат у розрізі витрат власне цільового призначення та витрат коштів, що призначені безпосередньо для адміністративно-господарської діяльності. Доходи Громадської організації «Депутатський контроль» визнаються щомісячно на рівні понесених витрат, тому фінансові результати в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності не відображаються. Також сальдо відсутнє в оборотно-сальдовій відомості за рахунком 44. Залишок коштів у межах цільового фінансування обліковують за кредитом субрахунку 484. На початок 2020 року кредитовий залишок за рахунком 484 складав 2241338,11 грн., на кінець - 3197406,78 грн., надійшло за рік 2291119,37 грн., витрачено 3247188,04 грн. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Оборотно-сальдова відомість Громадської організації «Депутатський контроль» за 2020 рік

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Оборот за період		Сальдо на кінець	
	Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
1	2	3	4	5	6	7
10			360752,00		360752,00	
104			24102,00		24102,00	
106			336650,00		336650,00	
11	234749,81		709071,00	138269,31	805551,50	
112	234749,81		709071,00	138269,31	805551,50	
№	234749,81		709071,00	138269,31	805551,50	
12	78192,00		67463,89	11621,00	134034,89	
125			50000,00		50000,00	
127	78192,00		17463,89	11621,00	84034,89	
13		35876,98	25447,93	141667,9		92096,99
132		23474,98	13826,93	70907,10		80555,15
133		12402,00	11621,00	70760,84		11541,84
15			1195879,89	1137286,89	58593,00	
152			402847,00	306752,00	42095,00	
№			402847,00	306752,00	42095,00	

Закінчення табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7
153			725569,00	709071,00	16498,00	
№			725569,00	709071,00	16498,00	
154			67463,89	67463,89		
№			67463,89	67463,89		
22			213280,27	90120,71	123159,56	
221			213280,27	90120,71	123159,56	
31	2046392,67		4587591,00	4981975,34	1652008,33	
311	2046392,67		4587591,00	4981975,34	1652008,33	
33			1800,00		1800,00	
331			1800,00		1800,00	
39	95945,00		810973,80	95945,00	810973,80	
48		2241338,11	3247188,04	2291119,37		3197406,78
484		2241338,11	3247188,04	2291119,37		3197406,78
63		97743,09	3413288,51	3850227,52		534682,10
631		97743,09	3413288,51	3850227,52		534682,10
64		705,90	61382,67	64245,40		3568,63
641		647,83	56660,89	59203,91		3190,85
№		647,83	56660,89	59203,91		3190,85
642		58,07	4721,78	5041,49		377,78
65		551,45	67711,03	69738,35		2578,77
651		551,45	67711,03	69738,35		2578,77
66			314782,78	314782,78		
661			314782,78	314782,78		
69		65790,00	6971,30	67463,89		126282,69
79			921759,61	921759,61		
791			3247188,04	3247188,04		
92			3236427,20	3236427,20		
94			10760,84	10760,84		
949			10760,84	10760,84		
02	11,00				11,00	
23	11,00				11,00	
9	255989,41		719679,75		975669,16	
МЦ	621979,16		90120,71	41919,84	670180,03	
Всього	2554279,92	2554279,92	17388786,3	17388786,30	6983212,07	6983212,07

Джерело: власна розробка

У 2020 році на баланс підприємства надійшли основні засоби у сумі 360752,00 грн., для їх обліку використовують рахунки 104 «Машини та обладнання», 106 «Інструменти, прилади та інвентар».

Для обліку малоцінних необоротних матеріальних активів використовується рахунок 112, для обліку нематеріальних активів – рахунки

125 Авторське право та суміжні з ним права, 127 - Інші нематеріальні активи. Для нарахування зносу за зазначеними активами використовують контрактивні рахунки 132 - Знос інших необоротних матеріальних активів, 133 - Накопичена амортизація нематеріальних активів.

Для обліку капітальних інвестицій в умовах Громадської організації «Депутатський контроль» використовують рахунки 152 - Придбання (виготовлення) основних засобів, 153 - Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів, 154 - Придбання (створення) нематеріальних активів. Малоцінні та швидкозношувані предмети обліковуються за рахунком 221. Для обліку коштів використовують рахунки 311 Поточні рахунки в національній валюті, 313 Інші рахунки в банку в національній валюті .

Громадська організація «Депутатський контроль» застосовує рахунки 39 і 69 для обліку витрат майбутніх періодів і доходів майбутніх періодів. Для обліку розрахунків з бюджетом і позабюджетними фондами використовуються пасивні рахунки 641 Розрахунки за податками, 642 Розрахунки за обов'язковими платежами, 651 За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування. Відсутність кредитових залишків за рахунком 661 Розрахунки за заробітною платою свідчить про своєчасність її виплати. Для узагальнення інформації про витрати використовують рахунки 92 Адміністративні витрати, 949 Інші витрати операційної діяльності. Станом на 01.01.2021 року за рахунком 791 «Фінансовий результат від операційної діяльності» Громадська організація «Депутатський контроль» сальдо відсутнє, що означає рівність доходів і витрат. Також повністю списані на фінансові результати адміністративні та інші операційні витрати.

2.3. Відображення операцій із фінансово-господарської діяльності у фінансовій і податковій звітності

Громадська організація «Депутатський контроль» як суб'єкт цивільно-правових відносин відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» зобов'язана складати звітність та подавати відомості про свою фінансову діяльність до Державної податкової служби і Державної служби статистики. Громадська організація «Депутатський контроль» при складанні Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва керується П(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [38]. У цій формі розкривається інформація про суми коштів цільового фінансування, що залишилися на кінець звітного періоду, вартість активів та суми заборгованості громадської організації. Статистична звітність містить у собі такі обов'язкові форми звітності як Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (або Баланс) та Звіт про діяльність громадської організації.

Громадська організація «Депутатський контроль» є не підприємницькою структурою, діяльність якої не пов'язана з отриманням прибутку. Ознака неприбутковості є вирішальною в частині врахування порядку їх оподаткування і ведення бухгалтерського обліку. Згідно із п. 133.4 Податкового кодексу України Громадська організація «Депутатський контроль» не є платником податку на прибуток, оскільки вона: входить до реєстру неприбуткових установ, її установчі документи містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їх праці, нарахування ЄСВ), членів органів управління та інших пов'язаних із ними осіб. Перша вимога була виконана під час реєстрації Громадської організації «Депутатський контроль». Друга вимога забезпечена нею в Статуті.

Незалежно від наявності доходів, які підлягають оподаткуванню, Громадська організація «Депутатський контроль» подає до податкового органу «Звіт про використання коштів неприбутковими установами і

організаціями», а також Баланс («Звіт про фінансовий стан»).

Протягом 2020 року активи Громадської організації «Депутатський контроль» (табл. 2.2) зросли з 2407 тис. грн. до 3864,5 тис. грн., або на 1457,5 тис. грн., (на 60,55%).

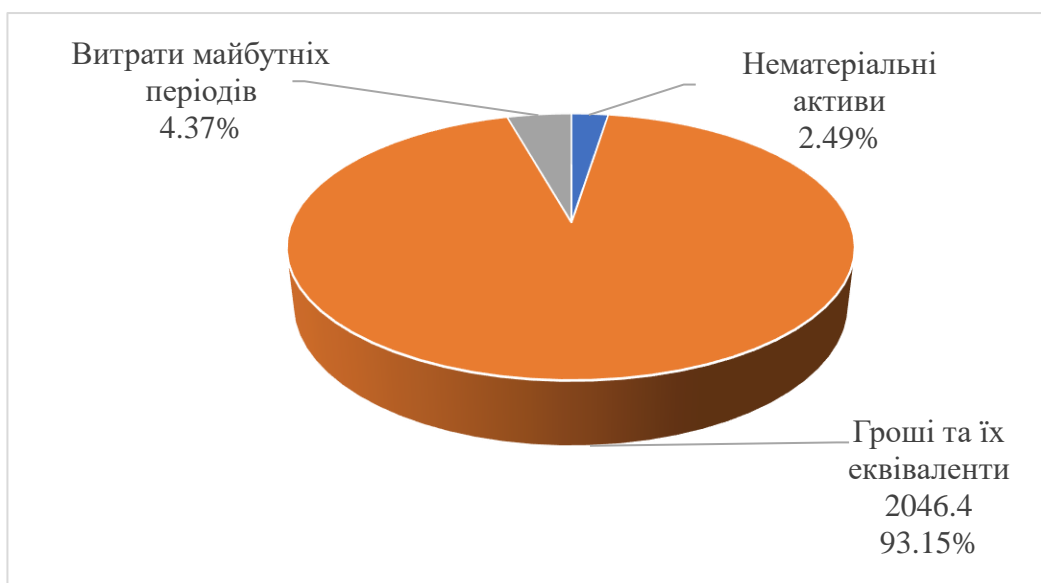
Таблиця 2.2

Динаміка вартості активів Громадської організації «Депутатський контроль»

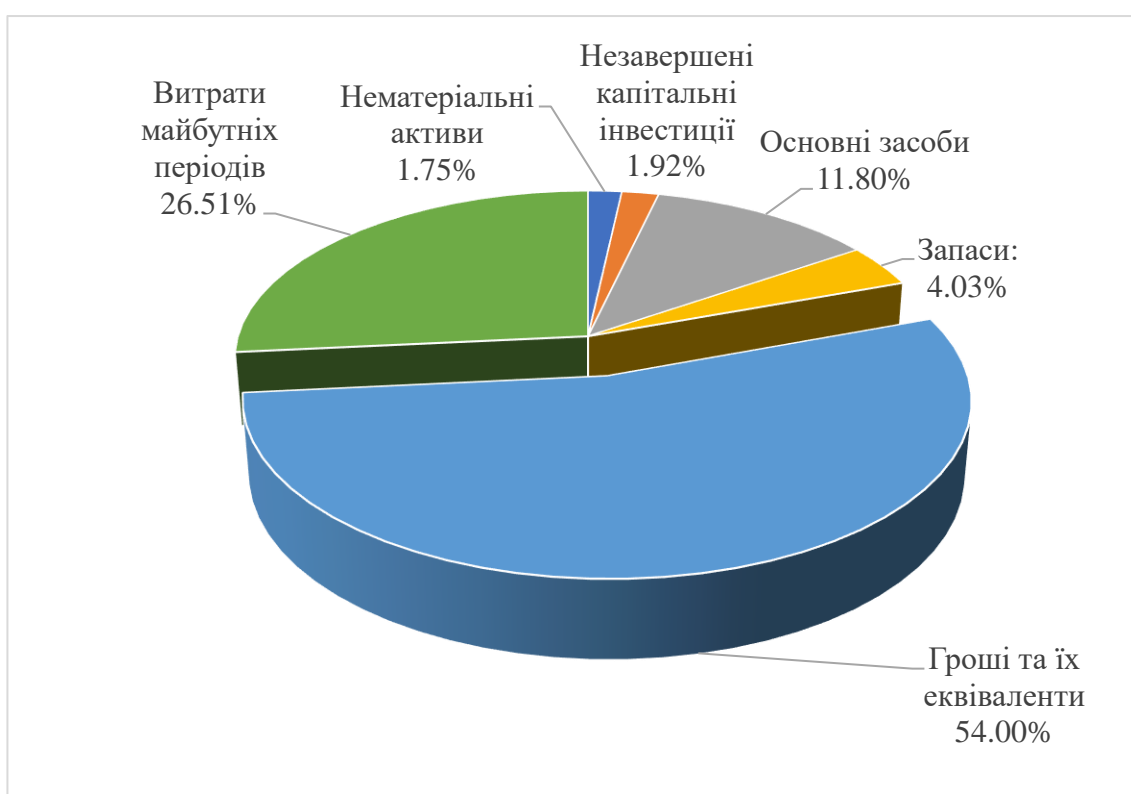
Актив	Код рядка	01.01.20	01.01.21	01.01.21 проти 01.01.20	
				Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
I. Необоротні активи	1000				
Нематеріальні активи	1000	54,7	53,4	-1,3	-2,38
Первісна вартість	1001	78,2	134	55,8	71,36
Накопичена амортизація	1002	23,5	80,6	57,1	242,98
Незавершені капітальні інвестиції	1005		58,6	58,6	
Основні засоби:	1010			0	
первісна вартість	1011		360,8	360,8	
знос	1012				
Інші необоротні активи	1090	210	805,5	595,5	283,57
Усього за розділом I	1095	264,7	1278,3	1013,6	382,92
II. Оборотні активи					
Запаси:	1100		123,2	123,2	
Гроші та їх еквіваленти	1165	2046,4	1652	-394,4	-19,27
Витрати майбутніх періодів	1170	95,9	811	715,1	745,67
Усього за розділом II	1195	2142,3	2586,2	443,9	20,72
Баланс	1300	2407	3864,5	1457,5	60,55

Джерело: власні розрахунки

Основною статтею активу Громадської організації «Депутатський контроль» є грошові кошти та їх еквіваленти. Протягом 2020 року вона скоротилася з 93,15% до 54,00% (рис. 2.1).

01.01.2020

01.01.2021

Рис. 2.1 – Структура активів Громадської організації «Депутатський контроль»

Джерело: власні розрахунки

Натомість зросла частка витрат майбутніх періодів із 4,37% до 26,51%, основних засобів – до 11,08%. Необоротні активи збільшилися з 264,7 тис. грн. до 1278,3 тис. грн., або на 1013,6 тис. грн. (на 382,92%). Основним джерелом приросту стало введення основних засобів у сумі 360,8 тис. грн., а також зростання інших необоротних активів – із 210 тис. грн. до 805,5 тис. грн., або на 595,5 тис. грн. (на 283,57%). Оборотні активи зросли з 2142,3 тис. грн до 2586,2 тис. грн., або на 443,9 тис. грн., або на 20,72% за рахунок приросту запасів на 123,2 тис. грн. і витрат майбутніх періодів на 715,1 тис. грн. (на 745,67%).

Залишки довгострокових зобов'язань, цільового фінансування та забезпечення зросли з 2242,2 тис. грн. до 3197,4 тис. грн., або на 955,2 тис. грн. (на 42,60%). Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги збільшилася з 97,7 тис. грн. до 534,6 тис. грн., або на 436,9 тис. грн. (447,19%) (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка вартості пасивів Громадської організації «Депутатський контроль»

Пасив	Код рядка	01.01.20	01.01.21	01.01.21 проти 01.01.20	
				Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400				
Усього за розділом I	1495				
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	2242,2	3197,4	955,2	42,60

Закінчення табл. 2.3

1	2	3	4	5	6
III. Поточні зобов'язання					
Короткострокові кредити банків	1600				
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610				
товари, роботи, послуги	1615	97,7	534,6	436,9	447,19
розрахунками з бюджетом	1620	0,7	3,6	2,9	414,29
розрахунками зі страхування	1625	0,6	2,6	2	333,33
Доходи майбутніх періодів	1665	65,8	126,3	60,5	91,95
Усього за розділом III	1695	164,8	667,1	502,3	304,79
Баланс	1900	2407	3864,5	1457,5	60,55

Джерело: власні розрахунки

Основним джерелом фінансування Громадської організації «Депутатський контроль» є довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення, проте протягом 2020 року їх частка скоротилася з 93,15% до 82,74% (рис. 2.2).

Натомість зросла питома вага розрахунків за товари, роботи та послуги – із 4,06% до 13,83%. Таким чином, балансовий звіт відображає особливості Громадської організації «Депутатський контроль», пов'язані з відсутністю власного капіталу.

01.01.2020

Рис. 2.2. Структура джерел капіталу Громадської організації «Депутатський контроль»

Джерело: власні розрахунки

У структурі витрат превалюють адміністративні, що акумулюються на рахунку 92 (рис. 2.3). Їх частка у 2020 році становить 99,67%.

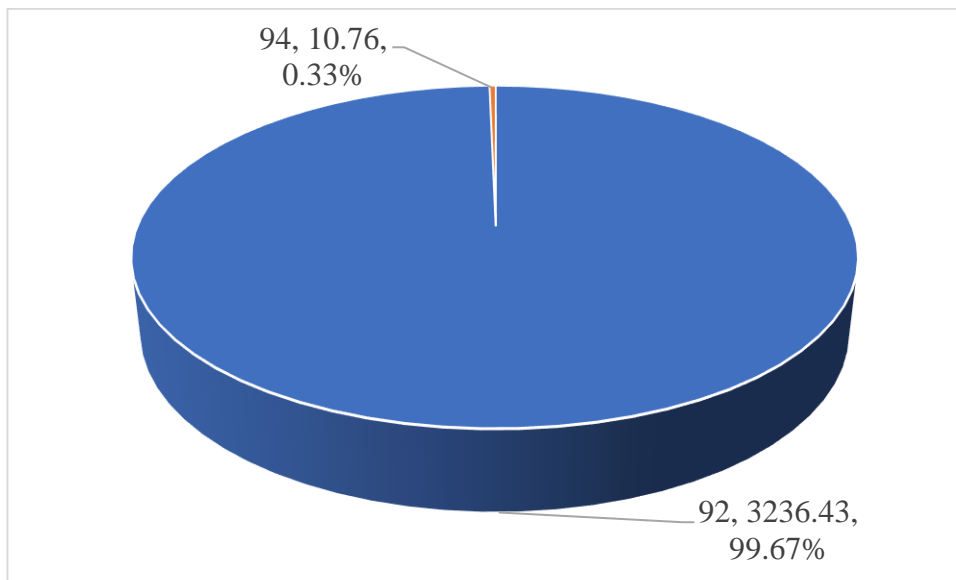

Рис. 2.3. Структура витрат Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році

Джерело: власні розрахунки

На частку інших операційних витрат приходиться всього лиш 0,33%.

Протягом 2020 року показники ліквідності Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році значно скоротилися (рис. 2.4).

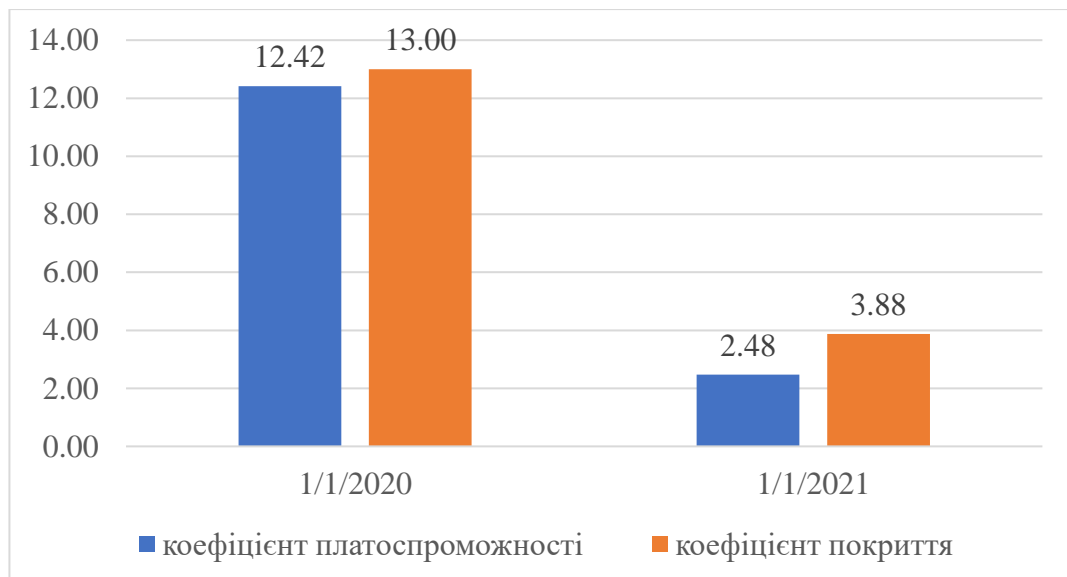

Рис. 2.4. Динаміка показників ліквідності Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році

Джерело: власні розрахунки

Коефіцієнт платоспроможності скоротився з 12,42 до 2,48, а коефіцієнт покриття – із 13,0 до 3,88, але зазначені показники значно перевищують нормативи, які становлять відповідно 0,2 та 2,0. Таким чином, Громадська організація «Депутатський контроль» має надлишок ліквідності.

Висновки до розділу 2

1. Документальне оформлення операцій із фінансово-господарської діяльності залежить від джерел отримання доходів, а також порядку їх цільового використання. Всі отримані Громадською організацією «Депутатський контроль» доходи можна умовно розподілити залежно від запланованого напрямку використання на цільові і нецільові. Цільове фінансування – це грошові кошти, отримані Громадською організацією «Депутатський контроль» на фінансування конкретних програм. У бухгалтерському обліку його відображають на рахунку 48 «Цільове фінансування та цільові надходження». У бухгалтерському обліку за період цільового використання коштів таку операцію відображають проводкою Дебет 48 Кредит 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів». Тоді як цільове фінансування на придбання необоротних активів визнають доходом протягом терміну корисного їх використання та відображається проводкою Дебет 48 Кредит 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів».

2. Якщо доходи не мають цільового призначення, то вони відображаються у звітному періоді їх отримання збільшенням іншого операційного доходу: по дебету рахунку 301, 311 та кредиту рахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності». Доходи Громадської організації «Депутатський контроль» використовуються винятково для фінансування видатків на її утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її статутними документами. Головний бухгалтер Громадської організації «Депутатський контроль» контролює відповідність використання доходів для цілей, передбачених установчими документами,

оскільки в протилежному випадку виникає ризик вилучення організації з Реєстру неприбуткових установ та організацій і нарахування податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств, штрафних санкцій і пені відповідно до норм Податкового кодексу України.

3. Для відображення в бухгалтерському обліку інформації про понесені витрати Громадська організація «Депутатський контроль» використовує рахунки класу 9 «Витрати діяльності». Доходи Громадської організації «Депутатський контроль» визнаються щомісячно на рівні понесених витрат, тому фінансові результати в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності не відображаються. Також сальдо відсутнє в оборотно-сальдовій відомості за рахунком 44. Залишок коштів у межах цільового фінансування обліковують за кредитом субрахунку 484. На початок 2020 року кредитовий залишок за рахунком 484 складав 2241338,11 грн., на кінець - 3197406,78 грн., надійшло за рік 2291119,37 грн., витрачено 3247188,04 грн.

4. У 2020 році на баланс підприємства надійшли основні засоби у сумі 360752,00 грн., для їх обліку використовують рахунки 104 «Машини та обладнання», 106 «Інструменти, прилади та інвентар». Для обліку малоцінних необоротних матеріальних активів використовується рахунок 112, для обліку нематеріальних активів – рахунки 125 Авторське право та суміжні з ним права, 127 - Інші нематеріальні активи. Для нарахування зносу за зазначеними активами використовують контраktivні рахунки 132 - Знос інших необоротних матеріальних активів, 133 - Накопичена амортизація нематеріальних активів.

5. Для обліку капітальних інвестицій в умовах Громадської організації «Депутатський контроль» використовують рахунки 152 - Придбання (виготовлення) основних засобів, 153 - Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів, 154 - Придбання (створення) нематеріальних активів. Малоцінні та швидкозношувані предмети обліковуються за рахунком 221. Для обліку коштів використовують рахунки 311 Поточні рахунки в національній валюті, 313 Інші рахунки в банку в

національній валюті .

6. Громадська організація «Депутатський контроль» застосовує рахунки 39 і 69 для обліку витрат майбутніх періодів і доходів майбутніх періодів. Для обліку розрахунків з бюджетом і позабюджетними фондами використовуються пасивні рахунки 641 Розрахунки за податками, 642 Розрахунки за обов'язковими платежами, 651 За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування. Відсутність кредитових залишків за рахунком 661 Розрахунки за заробітною платою свідчить про своєчасність її виплати. Для узагальнення інформації про витрати використовують рахунки 92 Адміністративні витрати, 949 Інші витрати операційної діяльності. Станом на 01.01.2021 року за рахунком 791 «Фінансовий результат від операційної діяльності» Громадська організація «Депутатський контроль» сальдо відсутнє, що означає рівність доходів і витрат. Також повністю списані на фінансові результати адміністративні та інші операційні витрати.

7. Громадська організація «Депутатський контроль» при складанні Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва керується П(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Також для органу статистики вона складає Звіт про діяльність громадської організації, а для податкового органу - «Звіт про використання коштів неприбутковими установами і організаціями».

8. Протягом 2020 року активи Громадської організації «Депутатський контроль» зросли з 2407 тис. грн. до 3864,5 тис. грн., або на 1457,5 тис. грн., (на 60,55%). Основною статтею активу Громадської організації «Депутатський контроль» є грошові кошти та їх еквіваленти. Протягом 2020 року вона скоротилася з 93,15% до 54,00%. Натомість зросла частка витрат майбутніх періодів із 4,37% до 26,51%, основних засобів – до 11,08%. Необоротні активи збільшилися з 264,7 тис. грн. до 1278,3 тис. грн., або на 1013,6 тис. грн. (на 382,92%). Основним джерелом приросту стало введення основних засобів у сумі 360,8 тис. грн., а також зростання інших необоротних активів – із 210 тис. грн. до 805,5 тис. грн., або на 595,5 тис. грн. (на 283,57%). Оборотні активи

зросли з 2142,3 тис. грн до 2586,2 тис. грн., або на 443,9 тис. грн., або на 20,72% за рахунок приросту запасів на 123,2 тис. грн. і витрат майбутніх періодів на 715,1 тис. грн. (на 745,67%).

9. Залишки довгострокових зобов'язань, цільового фінансування та забезпечення зросли з 2242,2 тис. грн. до 3197,4 тис. грн., або на 955,2 тис. грн. (на 42,60%). Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги збільшилася з 97,7 тис. грн. до 534,6 тис. грн., або на 436,9 тис. грн. (447,19%). Основним джерелом фінансування Громадської організації «Депутатський контроль» є довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення, проте протягом 2020 року їх частка скоротилася з 93,15% до 82,74%. Натомість зросла питома вага розрахунків за товари, роботи та послуги – із 4,06% до 13,83%. Таким чином, балансовий звіт відображає особливості Громадської організації «Депутатський контроль», пов'язані з відсутністю власного капіталу. У структурі витрат превалюють адміністративні, що акумулюються на рахунку 92. Їх частка у 2020 році становить 99,67%. На частку інших операційних витрат приходиться всього лиш 0,33%. Протягом 2020 року показники ліквідності Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році значно скоротилися. Коефіцієнт платоспроможності скоротився з 12,42 до 2,48, а коефіцієнт покриття – із 13,0 до 3,88, але зазначені показники значно перевищують нормативи, які становлять відповідно 0,2 та 2,0. Таким чином, Громадська організація «Депутатський контроль» має надлишок ліквідності.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕПУТАТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ»

3.1. Аналіз діяльності громадської організації

Протягом 2017-2020 років динаміка кількості громадських організацій в Україні змінювалася за експоненціальним законом (рис. 3.1, табл. 3.1) із множинним коефіцієнтом детермінації, що більше 0,97.

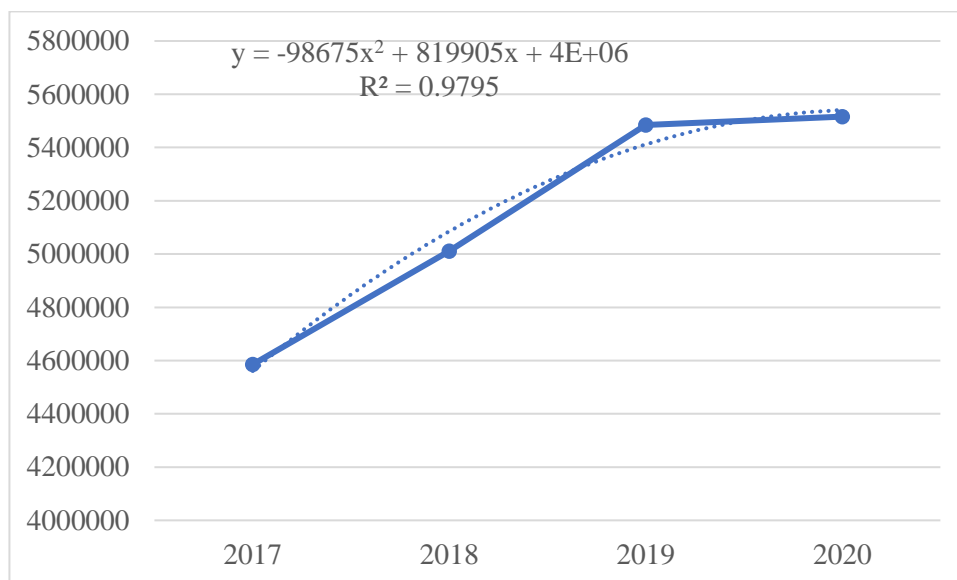

Рис. 3.1 – Динаміка кількості громадських організацій в Україні

Джерело: побудовано за даними [17]

Доходи громадських організацій у 2020 році склали 7271566,8 тис. грн. Основну частину надходжень становлять: благодійна діяльність - 52,34% та фінансування нерезидентів - 32,8%. Наступними в рейтингу надходжень є такі джерела: інші джерела - 16,43%, господарська діяльність товариств, підприємств (юридичних осіб), створених громадською організацією для виконання її мети (цілей) та напрямів діяльності - 15,21%, фінансування від підприємств та організацій України - 14,85%, членські внески - 9,91%, кошти

Таблиця 3.1

Динаміка кількості членів на обліку громадських організацій України за регіонами у 2020 році

(на кінець року, осіб)

Регіон	Усього				У тому числі на обліку керівних органів			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Україна	4585368	5011360	5484721	5516013	4585368	5011360	5484721	5516013
Вінницька	352486	393512	393393	400196	352486	393512	393393	400196
Волинська	99465	190184	232143	192710	99465	190184	232143	192710
Дніпропетровська	331069	383042	522006	474625	331069	383042	522006	474625
Донецька	129232	89455	111955	290397	129232	89455	111955	290397
Житомирська	32707	32211	38241	32630	32707	32211	38241	32630
Закарпатська	294697	333455	253341	278416	294697	333455	253341	278416
Запорізька	352880	378597	344356	342321	352880	378597	344356	342321
Івано-Франківська	60755	64569	60638	61020	60755	64569	60638	61020
Київська	38864	74020	71480	75049	38864	74020	71480	75049
Кіровоградська	133535	126799	137596	117431	133535	126799	137596	117431
Луганська	30665	46001	59276	201078	30665	46001	59276	201078
Львівська	193530	553562	627502	578705	193530	553562	627502	578705
Миколаївська	217948	180525	178395	161984	217948	180525	178395	161984

Закінчення табл. 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Одеська	378842	462590	514161	515555	378842	462590	514161	515555
Полтавська	189467	72766	221998	201825	189467	72766	221998	201825
Рівненська	61156	61237	84962	63070	61156	61237	84962	63070
Сумська	551566	550851	531064	544684	551566	550851	531064	544684
Тернопільська	54214	50790	50475	48545	54214	50790	50475	48545
Харківська	126163	124362	93371	99842	126163	124362	93371	99842
Херсонська	47901	23536	59804	46196	47901	23536	59804	46196
Хмельницька	264541	266505	265279	223283	264541	266505	265279	223283
Черкаська	145241	126651	141762	153678	145241	126651	141762	153678
Чернівецька	79758	77381	74007	71178	79758	77381	74007	71178
Чернігівська	41215	46689	42270	15291	41215	46689	42270	15291
м. Київ	377471	302070	375246	326304	377471	302070	375246	326304

Джерело: побудовано за даними [17]

громадян України - 4,69%, надходження з місцевого бюджету - 3,44% та Державного бюджету України - 2,67% (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Надходження коштів громадських організацій України за джерелами у 2020 році

(тис.грн)

Види надходжень	Усього	Структура, %
Усього	7271566,8	100,00
у тому числі		
надходження з Державного бюджету України	194032,2	2,668
надходження з місцевого бюджету	249852,9	3,436
членські внески	720475,7	9,908
надходження від благодійної діяльності	3805913,6	52,340
у тому числі		0,000
надходження від підприємств та організацій України	1079589,9	14,847
надходження від громадян України	340694,9	4,685
надходження від нерезидентів	2385628,8	32,808
надходження від господарської діяльності товариств, підприємств (юридичних осіб), створених громадською організацією для виконання її мети (цілей) та напрямів діяльності	1106304,1	15,214
надходження з інших джерел	1194988,3	16,434
з них		0,000
кредити, отримані від банків та інших фінансових установ	294,6	0,004

Джерело: побудовано за даними [17]

Видатки громадських організацій склали 6368937,8 тис. грн. (табл. 3.3) Основна їх частина пов'язана з благодійною діяльністю - 29,69% та оплатою послуг - 26,23%. На оплату праці приходиться 17,52%, на інше використання коштів - 13,35%, матеріальні витрати - 6,52%, відрахування на соціальні заходи - 3,61%, розрахунки за податками й зборами - 2,04%, амортизацію - 1,04%.

Таблиця 3.3

Використання коштів громадських організацій України за напрямками у 2020 році

(тис.грн)

Статті витрат	Усього	Структура, %
Усього	6368937,8	100
у тому числі		
розрахунки за податками й зборами	129859,5	2,04
оплата праці	1115703,0	17,52
відрахування на соціальні заходи	230196,8	3,61
амортизація	66096,6	1,04
благодійна діяльність	1890796,4	29,69
матеріальні витрати	415192,6	6,52
оплата послуг	1670603,2	26,23
інше використання коштів	850489,7	13,35
з них		0,00
проценти, сплачені за отримані кредити	95,4	0,00

Джерело: побудовано за даними [17]

Фінансові ресурси громадських організацій України у 2020 році є концентрованими на користь м. Києва – у середньому 55,03%, по коштам Державного бюджету України - 93,53% (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Надходження коштів громадських організацій за джерелами та регіонами у 2020 році

Регіон	Усього	У тому числі			У тому числі			
		з Державного бюджету України	з місцевого бюджету	від членських внесків	від благодійної діяльності	з них надходження		
						від підприємств та організацій України	від громадян України	від нерезидентів
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Україна	7271566,8	194032,2	249852,9	720475,7	3805913,6	1079589,9	340694,9	2385628,8
Вінницька	101513,3	305,8	16305,9	17132,0	57378,9	41005,1	3513,2	12860,6
Волинська	45956,2	232,4	5507,7	11186,2	21376,0	11188,2	5335,0	4852,8
Дніпропетровська	488506,0	542,9	13206,8	22248,4	431579,8	77653,8	32773,8	321152,2
Донецька	182913,0	166,5	2040,4	4074,2	168149,5	121259,2	2451,8	44438,5
Житомирська	15389,8	95,6	2671,6	1838,5	9641,9	4809,0	2954,8	1878,1
Закарпатська	339648,3	1487,0	5537,5	10967,9	300816,2	9431,7	8914,4	282470,1
Запорізька	101736,6	303,5	6892,2	23718,1	43597,4	35630,9	3360,2	4606,3
Івано-Франківська	72227,2	1224,0	15552,2	4824,4	25059,3	17042,5	7073,0	943,8
Київська	51814,2	165,7	7460,7	14852,4	23150,3	9676,4	3164,1	10309,8
Кіровоградська	32849,4	43,5	1861,2	2212,0	22202,4	15420,7	4443,8	2337,9
Луганська	73106,5	601,0	6700,1	11524,0	20179,8	13156,9	940,3	6082,6

Закінчення табл. 3.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Львівська	304020,2	3319,6	25795,6	50478,3	128652,5	46132,6	25821,0	56698,9
Миколаївська	72973,1	–	14361,7	8996,8	35585,9	15552,7	4164,5	15868,7
Одеська	528068,9	–	5731,3	78514,2	422918,6	124965,9	32051,2	265901,5
Полтавська	71170,6	576,4	13983,9	4216,4	40234,3	29846,8	4929,6	5457,9
Рівненська	59643,6	657,2	7770,9	7138,8	32878,4	6583,7	5253,5	21041,2
Сумська	47186,1	611,3	7458,5	8117,6	24808,4	11136,2	4345,0	9327,2
Тернопільська	27947,8	9,5	4466,3	2992,5	15380,8	10035,9	2972,3	2372,6
Харківська	464059,4	9,0	6007,0	63444,2	329119,2	83649,8	22108,9	223360,5
Херсонська	28522,7	300,7	3959,9	2424,2	18759,2	7257,8	2096,4	9405,0
Хмельницька	29752,9	732,8	2016,9	3495,4	18109,8	12164,1	4064,9	1880,8
Черкаська	38626,5	1176,4	5703,0	5009,2	23005,6	16958,2	3624,0	2423,4
Чернівецька	49806,9	–	4019,2	6194,6	30698,4	3780,8	2846,8	24070,8
Чернігівська	42266,3	–	3672,2	2884,0	27809,0	12443,0	2201,0	13165,0
м. Київ	4001861,3	181471,4	61170,2	351991,4	1534822,0	342808,0	149291,4	1042722,6
Питома вага м. Києва	55,03	93,53	24,48	48,86	40,33	31,75	43,82	43,71

Джерело: побудовано за даними [17]

Протягом 2017-2020 років найбільшими темпами (табл. 3.5) зросли доходи громадських організацій Луганської області (у 16,267 разів), Закарпатської області (4,22 разів), а також Донецької області (у 4,086 разів).

Таблиця 3.5

Динаміка надходження коштів громадських організацій за регіонами

(тис.грн)

Регіон	2017	2018	2019	2020	Темп росту, разів
1	2	3	4	5	6
Україна	4101284,0	6316489,1	6211967,7	7271566,8	1,773
Вінницька	70615,9	67788,6	88208,8	101513,3	1,438
Волинська	23512,4	34900,1	39836,2	45956,2	1,955
Дніпропетровська	244803,7	464670,1	483750,8	488506,0	1,996
Донецька	44767,9	136491,4	162071,7	182913,0	4,086
Житомирська	10313,7	22153,5	21303,5	15389,8	1,492
Закарпатська	80494,0	95932,8	90561,1	339648,3	4,220
Запорізька	60103,9	70516,5	80255,2	101736,6	1,693
Івано-Франківська	42788,2	59271,9	60059,6	72227,2	1,688
Київська	29885,0	29043,9	42519,4	51814,2	1,734
Кіровоградська	30996,9	44584,2	31430,8	32849,4	1,060
Луганська	4494,1	18919,9	39907,9	73106,5	16,267
Львівська	88208,3	188966,7	255405,0	304020,2	3,447
Миколаївська	37697,9	48695,0	54193,3	72973,1	1,936
Одеська	318674,3	374211,3	475410,8	528068,9	1,657
Полтавська	34633,1	52660,5	71683,1	71170,6	2,055
Рівненська	25442,4	44686,6	60540,5	59643,6	2,344
Сумська	29970,6	35136,4	32088,0	47186,1	1,574
Тернопільська	14136,7	23024,7	17780,7	27947,8	1,977
Харківська	216476,5	329080,1	352113,6	464059,4	2,144
Херсонська	23080,5	17899,5	35111,6	28522,7	1,236
Хмельницька	24346,9	28529,0	24189,8	29752,9	1,222

Закінчення табл. 3.5

1	2	3	4	5	6
Черкаська	29578,5	31224,9	42599,1	38626,5	1,306
Чернівецька	23562,7	34238,5	36656,3	49806,9	2,114
Чернігівська	20229,1	34356,0	38907,5	42266,3	2,089
м. Київ	2572470,8	4029507,0	3575383,4	4001861,3	1,556

Джерело: побудовано за даними [17]

Схожою була і динаміка використання коштів громадських організацій за регіонами (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Використання коштів громадських організацій за регіонами

(тис.грн)

Регіон	2017	2018	2019	2020	Темп росту, разів
1	2	3	4	5	6
Україна	3461404,6	5182310,3	5545627,6	6368937,8	1,840
Вінницька	62622,9	62863,9	79630,6	95049,0	1,518
Волинська	22291,8	31356,1	36019,8	40848,7	1,832
Дніпропетровська	239782,9	456771,7	461684,1	473927,0	1,976
Донецька	41709,4	134373,8	151917,7	171738,5	4,118
Житомирська	9495,9	19745,3	19906,4	13824,1	1,456
Закарпатська	72855,1	88425,1	82023,5	190846,3	2,620
Запорізька	56563,4	66498,1	73744,7	95190,5	1,683
Івано-Франківська	32681,7	50930,8	45955,9	55953,6	1,712
Київська	25483,3	24611,6	36023,4	48910,7	1,919
Кіровоградська	25219,8	33906,7	26585,9	28206,5	1,118
Луганська	4211,3	16768,6	37898,6	62526,4	14,847
Львівська	69581,3	149837,9	202029,0	242753,8	3,489
Миколаївська	34062,5	44154,1	50198,3	66947,1	1,965
Одеська	302225,2	359171,4	452739,5	506664,7	1,676

Закінчення табл. 3.6

1	2	3	4	5	6
Полтавська	32212,0	47676,1	66521,2	68114,7	2,115
Рівненська	23391,5	37477,2	54935,0	50583,8	2,162
Сумська	28036,6	33115,9	30296,7	44719,9	1,595
Тернопільська	13040,2	20829,4	16273,7	25723,3	1,973
Харківська	203470,8	295844,0	314491,3	399995,5	1,966
Херсонська	23080,5	17899,5	35111,6	28522,7	1,236
Хмельницька	22243,6	26939,5	21799,6	27326,4	1,229
Черкаська	28497,1	25649,1	40401,8	37189,1	1,305
Чернівецька	20123,6	27866,1	28716,8	39390,7	1,957
Чернігівська	17908,5	31254,6	36520,6	38647,1	2,158
м. Київ	2050613,7	3078343,8	3144201,9	3515337,7	1,714

Джерело: побудовано за даними [17]

Найбільші темпи зростання притаманні Луганській (14,847 разів) і Донецькій (4,118 разів) областям.

3.2. Контроль діяльності громадської організації

У державному управлінні контроль поширюється на всі сфери: господарську, соціально-культурну, адміністративно-політичну діяльність та міжгалузеве державне управління [14, с. 113]. Причому тут можна виокремити два основних види контролю: 1) контроль з боку органів державного управління за підконтрольними їм об'єктами, 2) контроль за органами державного управління усіма уповноваженими на те суб'єктамб. Тобто, у державному управлінні є два основних види контролю. З боку держави його можуть здійснювати органи державної влади, міністерства, агентства, суди, прокуратура та інші органи, які наділені відповідними повноваженнями. До другого виду можна віднести громадський контроль у сфері державного управління уповноваженими на те суб'єктами. Проте, його не обов'язково

здійснювати уповноваженими на те органами. Його суб'єктами є не тільки громадські організації, але і пересічні фізичні особи. Громадський контроль може здійснюватися як постійне явище, яке має певні організаційні структури, які наділені повноваженнями щодо контролю за державним управлінням, і як стихійне, спонтанне явище, котре виникає тоді, коли діяльність держави не відповідає потребам суспільства.

Методологія організації громадського контролю у сфері державного управління – це всеосяжний теоретико-концептуальний процес пошуку об'єктивних знань (інформації) наукового характеру, які стосуються будь-яких питань тематики організації громадського контролю у сфері державного управління із застосуванням методів та методологічних прийомів, способів [2, с. 71].

У країнах розвинутої демократії громадський контроль за суб'єктами публічного управління знаходиться у стані постійного розвитку та удосконалення. Його головна ідея полягає у тому, що приватні особи є помічниками суб'єктів публічної влади, які, у свою чергу, мають використовувати будь-які можливості для залучення громадян у сферу реалізації публічного управління [49, с. 15]. Зазначена ідея знаходить відповідне закріплення і на нормативному рівні, який представлений чисельними юридичними актами. Особливість цих актів полягає у тому, що їх переважна більшість видається регіональними суб'єктами публічної влади. Інакше кажучи, центр громадського контролю у названих країнах знаходиться у регіонах, що є повністю виправданим та обґрунтованим, оскільки переважна більшість суспільних відносин розвивається саме на цьому рівні.

Основні інструменти контролю діяльності громадської організації «Депутатський контроль» представлені на рис 3.2.

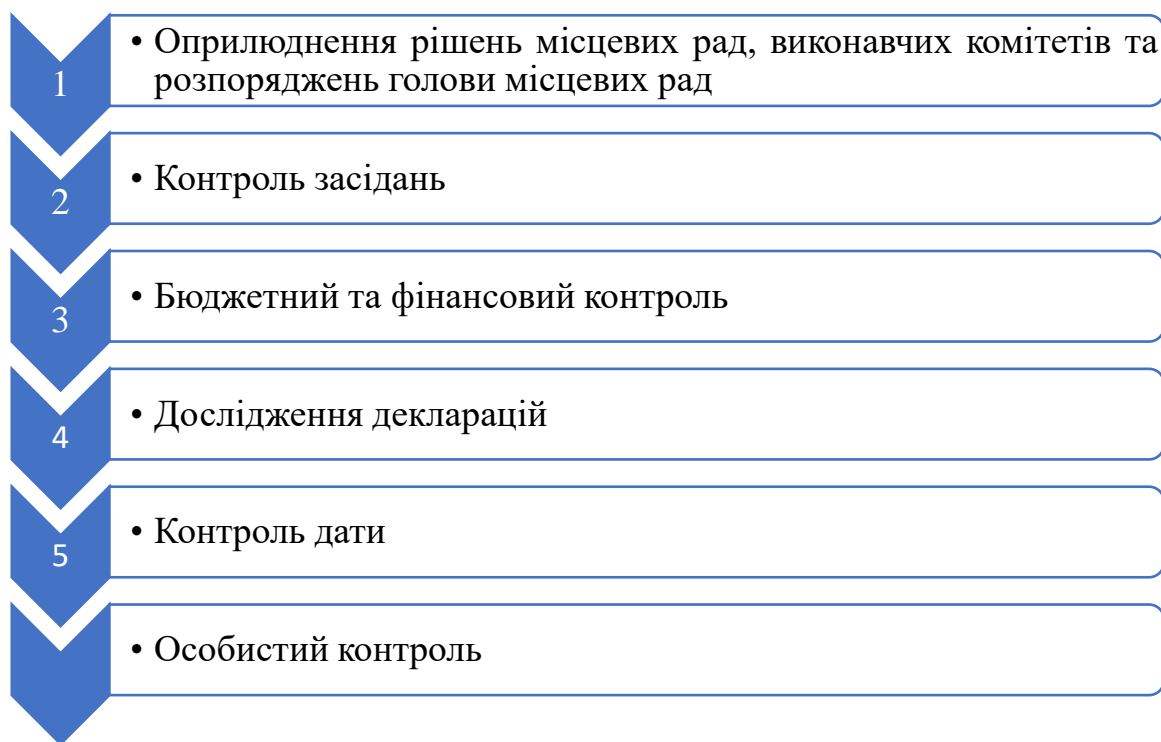

Рис. 3.2. Основні інструменти контролю діяльності громадської організації

Джерело: власна розробка

Інструмент «Оприлюднення рішень місцевих рад, виконавчих комітетів та розпоряджень голови місцевих рад» - Відповідно до ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [47] всі ухвалені рішення та підписані розпорядження набувають чинності тільки після їх оприлюднення. Посадові особи місцевого самоврядування не можуть обмежувати доступ до інформації про бюджетні доходи, витрати, кредитування бюджету. Користування чи розпорядження державним і муніципальним майном має бути прозорим, мають оприлюднюватися умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які мають відношення до володіння, розпорядження, користування цими коштами або майном. Отже, голова громади (ради) та секретар ради (заступник) зобов'язані оприлюднювати всі рішення сесії ради, виконавчого комітету та розпорядження голови на офіційному веб-сайті ради. Якщо члени громадської організації «Депутатський контроль» вважають, що

акти органів місцевого самоврядування не відповідають діючому законодавству, чи порушують їх права, то готується звернення про внесення змін або адміністративний позов до суду.

Інструмент «Контроль засідань» - члени громадської організації «Депутатський контроль» не тільки активно використовують можливості інтернету та документи у онлайн-доступі, вони здійснюють особистий контроль місцевої ради і беруть особисту участь у засіданнях. Члени громадської організації «Депутатський контроль» переслідують завдання максимального охоплення всі засідань та всі робочих груп органів місцевого самоврядування. При цьому вони використовують право громадян на вільне відвідування засідань місцевої влади відповідно до вимог п. 4 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про доступ до публічної інформації» у частині сесій, комісій, президій, виконкомів, комісій виконкомів тощо як частини конституційного права на публічну інформацію. Ще більше прав має депутат місцевої ради та його помічники-консультанти в частині права на виступ, внесення питання в порядок денний, використання дорадчого голосу, внесення проекту рішення, права на запитання та подання довідки, на дебати тощо. Проведення закритих засідань сесій, комісій, виконкому, президії місцевої влади є протизаконним. Тому її посадові особи встановлюють процедуру відвідування, правила поведінки, спосіб отримання слова, забезпечення місцями, завчасним повідомленням тощо. Фізичне перешкоджання доступу громадян, працівників поліції чи комунальних підприємств, обмеження кількості бажаючих потрапити в зал засідань є грубим порушенням права на публічну інформацію.

Члени громадської організації «Депутатський контроль» не тільки вільно відвідують засідання місцевих рад, але й фіксують їх різними технічними засобами (відеокамерами, мобільними телефонами з камерами, фотоапарати тощо). В усіх публічних місцях (приміщеннях, кабінетах, залах, коридорах, подвір'ях) можна роботи фото- та аудіо- запис, що забезпечує відкритість і публічність діяльність органів місцевого самоврядування. Захисту підлягають виключно персональні дані, але самі засідання та заходи,

на яких обговорюються ті ж самі персональні дані, є відкритими. Будь-які обмеження на зйомку під час засідань місцевої влади, відвідування її тощо є перешкоджанням у діяльності та в отриманні інформації. Соціально відповідальні органи місцевого самоврядування ведуть власний фото- та аудіо- запис своєї діяльності, зберігають фото- і відеоархіви власних засідань із однієї чи більшої кількості камер. Відеоархіви, які створюють місцеві влади, сприяють прозорості їх діяльності. Місцеві ради у своїх регламентах та положеннях визначають процедури підготовки, обговорення та прийняття рішень сесією чи виконавчим комітетом.

Об'єктом контролю членів громадської організації «Депутатський контроль» є своєчасність оприлюднення протоколів сесій ради та засідань постійних депутатських комісій на вебсайті, наявність відповідних висновків та рекомендацій постійних депутатських комісій та чітко сформульованих позицій депутатських фракцій, оцінка результатів поіменного голосування депутатів місцевих рад, наявність «конфлікту інтересів» тощо.

Інструмент «Бюджетний та фінансовий контроль» - об'єктом контролю є закупівлі товарів, послуг та робіт, законність і ефективність витрачання коштів бюджетних установ та комунальних підприємств. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» [32] зобов'язує публікувати на вебсайті spending.gov.ua інформацію про використання бюджетних коштів та коштів підприємств, отриманих ними від господарської діяльності. Члени громадської організації «Депутатський контроль» збирають інформацію про коди ЄДР головних розпорядників, розпорядників та окремо комунальних підприємств, що знаходяться на певній адміністративній території, і регулярно перевіряють трансакції з бюджетними коштами, які проводять органи місцевого самоврядування; контролюють інформацію про надпорогові їх закупівлі органів на вебсайті модуля аналітики системи публічних закупівель ProZorro та на dozorro.org.

Члени громадської організації «Депутатський контроль» контролюють дотримання органами місцевого самоврядування правил електронних

публічних закупівель, здійснюють моніторинг виконання планів місцевої влади щодо закупівель. Інформацію про юридичних осіб чи фізичних осіб підприємців, які є отримувачами бюджетних коштів, знаходять на вебсайті Міністерства юстиції: usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch для запобігання корупції і контролю ефективності використання ресурсів місцевого бюджету. Члени громадської організації «Депутатський контроль» проводять зустрічні перевірки фактичної вартості тієї чи іншої послуги та передбаченої рішенням ради про бюджет на основі даних вебсайту або формування інформаційного запиту. Сферою особливого контролю є цільові програми органів місцевого самоврядування, чіткість кількісних та якісних показників, які є в паспорті програми, а також заходи, на які витрачаються бюджетні кошти за ними.

Інструмент «Дослідження декларацій» - об'єктом контролю є декларації за місцем роботи, які подають місцеві депутати, керівники комунальних підприємств, працівники виконкомів тощо. У разі виявлення протиріч між рівнем витрат посадовців чи депутатів та їхньої декларації Члени громадської організації «Депутатський контроль» готують скаргу до Національного агентства з питань запобігання корупції та оприлюднюють інформацію у засобах масової інформації.

Інструмент «Контроль дати» - об'єктом контролю є дата оприлюднення органами місцевого самоврядування відповідних рішень, на які відводиться 5 робочих днів. Розпорядники інформації зобов'язані негайно оприлюднювати нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії, прийняті розпорядником, проекти рішень, що підлягають обговоренню, інформацію про нормативно-правові засади діяльності, але не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа.

Інструмент «Особистий контроль» - Члени громадської організації «Депутатський контроль» проводять моніторинг роботи керівників комунальних підприємств, депутатів, мера міста Києва шляхом відвідування їх прийомів, особистого звернення до них з нагальними питаннями тощо.

Натомість депутати місцевих рад самі повинні здійснювати регулярний прийом громадян щонайменше раз на квартал.

Таким чином, Члени громадської організації «Депутатський контроль» є активними учасниками правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування. Вони забезпечують баланс прав людини і інтересів територіальної громади; сприяють застосуванню правозахисного підходу в усіх видах діяльності місцевих органів влади і управління; виконують важливу контрольню-наглядову функцію за дотриманням всіма суб'єктами місцевого самоврядування прав і законних інтересів громади та її членів; здійснюють моніторинг і надають незалежну експертну оцінку результатів діяльності органів місцевого самоврядування; шляхом безпосередньої участі та взаємодії з місцевими органами влади надають ту допомогу, яку не в повній мірі надають державні, соціальні інститути, державні правозахисні організації; сприяють підвищенню соціальної забезпеченості та підвищенню якості життя громадян.

3.3. Напрями удосконалення обліково-інформаційної системи громадської організації за результатами аналізу та контролю

Система обліку громадських організацій в Україні є складною та неповною і не дозволяє сформувати інформацію щодо напрямів діяльності громадянського суспільства, їх кількості та соціально-економічного внеску. Крім того, існує ряд недоліків у системі класифікації національних рахунків в обліку неприбуткових організацій. Зокрема, звітність громадського сектору не є уніфікованою і форми звітів стосуються, як правило, «фізичного виміру» діяльності організацій. Допоміжних (сателітних) національних рахунків для аналізу всіх видів об'єднань громадянського суспільства та їх кількості в різних інституційних секторах немає. Розроблена та затверджена Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні [42] покликана усунути зазначені недоліки, забезпечити сприятливі умови його

розвитку та дозволить налагодити ефективну взаємодію громадськості з органами державної влади та органами місцевого самоврядування на засадах партнерства. Удосконалення обліково-звітних механізмів діяльності громадських організацій відповідно до міжнародних стандартів передбачено у зазначеній Стратегії в частині створення сприятливих умов для популяризації та впровадження у діяльність інститутів громадянського суспільства принципів підзвітності, прозорості, публічності та належного врядування. У цій стратегії визначені такі проблеми розвитку громадських організацій в Україні [6, с. 324]: недостатня прозорість діяльності, бюрократичні процедури, низький рівень взаємної довіри, негативний вплив військово-політичного конфлікту на Сході України; штучні бар'єри для реалізації громадських ініціатив і діяльності громадських організацій; низький рівень гармонізації законодавства України та Європейського Союзу.

Ефективність діяльності Громадської організації «Депутатський контроль» знижують такі чинники: брак ефективних стимулів, зокрема податкових, з боку держави; обтяженість бюрократичними процедурами; відсутність механізмів захисту від шахрайства та інших зловживань у сфері здійснення благодійної діяльності; обмежений доступ до державної фінансової підтримки через її недостатній обсяг, відсутність прозорих конкурсних процедур за отримання фінансування з державного і місцевого бюджетів, корупційна складова при розподілі бюджетних коштів; короткі строки освоєння фінансової підтримки держави, необґрунтовані обмеження на види витрат, які можуть бути профінансовані за рахунок бюджетних коштів; недостатність стимулів для здійснення соціального підприємництва і долучення до надання соціальних послуг.

Активізації діяльності громадських організацій сприятиме: спрощення реєстраційних процедур; розширення повноважень місцевих органів самоуправління в регулюванні їх діяльності; фінансування їх проектів і заходів за рахунок коштів Державного і місцевого бюджету; запровадження однакового підходу щодо оподаткування доходів фізичних осіб при отриманні

безкоштовних соціальних послуг від бюджетних установ і від організацій громадянського суспільства; впровадження допоміжних (сателітних) рахунків для статистичного обліку громадських організацій та обліку їх діяльності відповідно до міжнародних стандартів; активізація комплексних заходів, спрямованих на підвищення громадянської освіти населення щодо можливості захисту своїх прав та вираження інтересів через різні форми «демократії участі» [20, с. 100]. Громадські організації називають іноді третім сектором економіки на додаток до реального і фінансового. Його взаємодія з органами державного управління і місцевого самоврядування має будуватися на таких принципах (рис. 3.3).

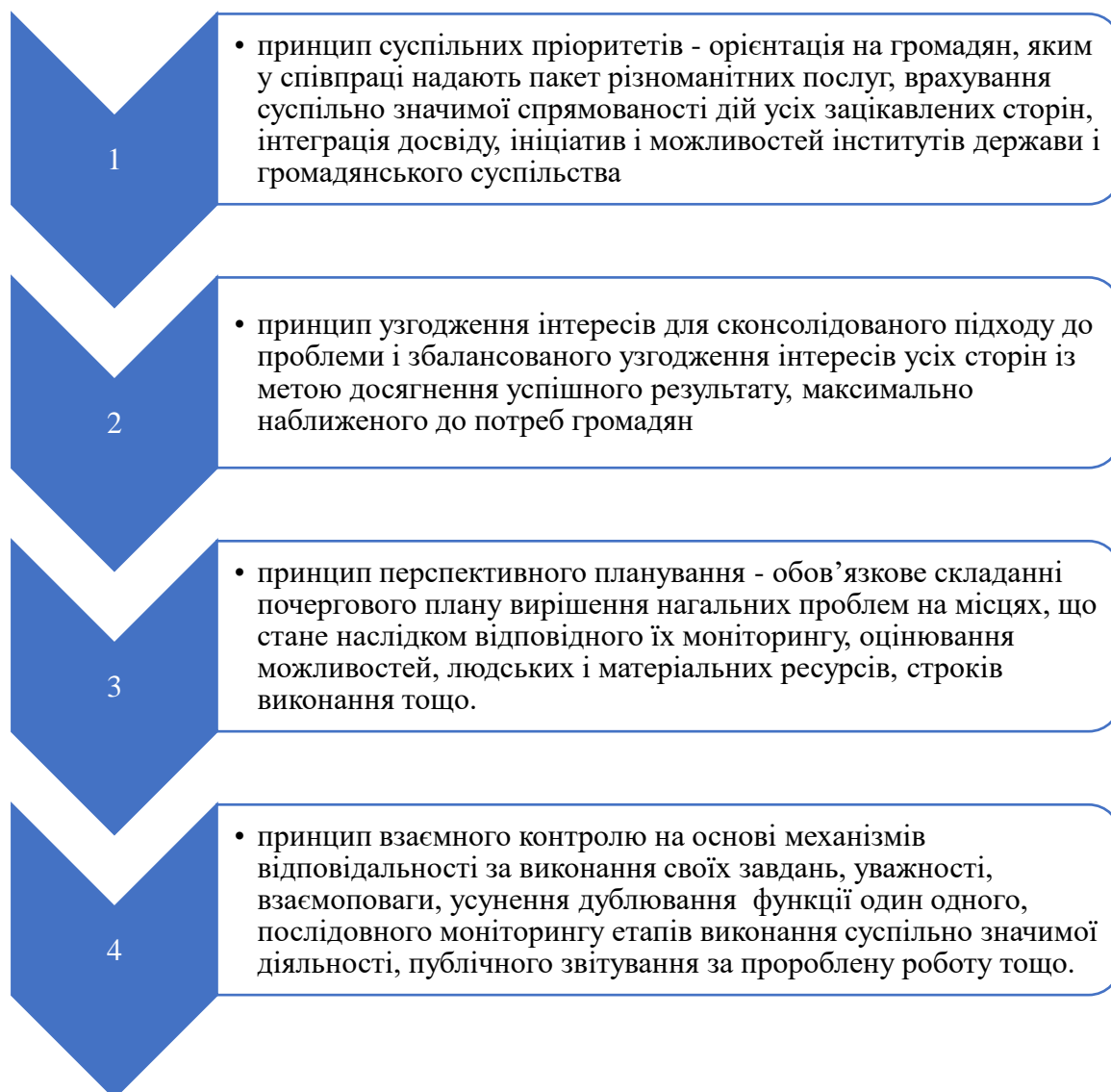

Рис. 3.3 – Принципи взаємодії громадських організацій із органами державного управління і місцевого самоврядування

Джерело: побудовано за даними [29]

Розбудова демократичних відносин між державою і громадськими організаціями потребує узгодженої співпраці всіх інститутів, які обслуговують інтереси громадян.

Цілком очевидною є необхідність прийняття законодавчих норм, які забезпечували б процедури взаємозв'язку органів місцевого самоврядування та громадян України в сфері вироблення нової суспільної політики на місцях, яка містить дієві механізми стримувань і противаг, невідворотної відповідальності, а також забезпечує основне право громадянина на інформацію про діяльність владних структур. Вироблення таких норм може бути вагомим кроком на шляху лібералізації та демократизації національного законодавства як на місцевому, так і на загальнодержавному рівні.

Висновки до розділу 3

1. Протягом 2017-2020 років динаміка кількості громадських організацій в Україні змінювалася за експоненціальним законом із множинним коефіцієнтом детермінації, що більше 0,97. Доходи громадських організацій у 2020 році склали 7271566,8 тис. грн. Основну частину надходжень становлять: благодійна діяльність - 52,34% та фінансування нерезидентів - 32,8%. Наступними в рейтингу надходжень є такі джерела: інші джерела - 16,43%, господарська діяльність товариств, підприємств (юридичних осіб), створених громадською організацією для виконання її мети (цілей) та напрямів діяльності - 15,21%, фінансування від підприємств та організацій України - 14,85%, членські внески - 9,91%, кошти громадян України - 4,69%, надходження з місцевого бюджету - 3,44% та Державного бюджету України - 2,67%.

2. Видатки громадських організацій склали 6368937,8 тис. грн. Основна їх частина пов'язана з благодійною діяльністю - 29,69% та оплатою послуг - 26,23%. На оплату праці приходиться 17,52%, на інше використання коштів - 13,35%, матеріальні витрати - 6,52%, відрахування на соціальні заходи - 3,61%,

розрахунки за податками й зборами - 2,04%, амортизацію - 1,04%. Фінансові ресурси громадських організацій України у 2020 році є концентрованими на користь м. Києва – у середньому 55,03%, по коштам Державного бюджету України - 93,53%. Протягом 2017-2020 років найбільшими темпами зросли доходи громадських організацій Луганської області (у 16,267 разів), Закарпатської області (4,22 разів), а також Донецької області (у 4,086 разів). Схожою була і динаміка використання коштів громадських організацій за регіонами. Найбільші темпи зростання притаманні Луганській (14,847 разів) і Донецькій (4,118 разів) областям.

3. У кваліфікаційній магістерській роботі удосконалено: організацію і методику обліку, аналізу та контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій у сфері депутатського контролю. На відміну від існуючих, пропоновані підходи ґрунтуються на оприлюдненні рішень місцевих рад, виконавчих комітетів та розпоряджень голови місцевих рад; контролі засідань, бюджетному та фінансовому контролю, дослідженні декларацій, контролі дат, особистого контролю.

ВИСНОВКИ

1. Протягом останнього часу громадські організації потужно розвиваються, прийнято ряд важливих нормативно-правових актів, які розширили предмет, зміст і межі громадського контролю за діяльністю держави, створили правове поле для оцінювання державної політики громадськими організаціями, законодавчо закріпили необхідні права та інструменти для здійснення різних етапів оцінювання державної політики, починаючи від збирання вхідних даних і закінчуючи наданням рекомендацій та звіту проведеного оцінювання органам державної влади. Законодавчі норми заклали фундамент для проведення громадськими організаціями етапів оцінювання у формі таких інструментів, як громадські ради, участь у громадській експертизі, звернення громадян, запити на інформацію, консультації з громадськістю, громадські обговорення проектів тощо та закріпили необхідні права громадських організацій для їх використання. Чинна нормативно-правова база регламентує права та інструменти для громадських організацій, за допомогою яких вони можуть систематично визначати цінність або значущість політики, оцінювати операції і результати політики, з'ясувати реалії політики та її головних дійових осіб тощо.

2. Протягом 2016-2020 років кількість керівних органів громадських організацій зросла з 21417 од. до 25988 од., або на 21,34% (табл. 1.1). Найвищі темпи зростання демонструє Луганська область (більше ніж удвічі) та м. Київ (у 1,55 разів). Напроти скорочення має місце у Закарпатській та Хмельницькій областях. Проте загальним трендом у всіх регіонах є зростання кількості громадських організацій, що відображає їх роль у здійсненні громадського контролю. Серед областей у загальній кількості керівних органів громадських організацій найбільшу питому вагу мають: Львівська - 8,5%, Закарпатська (6,1%), Дніпропетровська (6,0%), м. Київ 5,9%, Івано-Франківська область (5,8%). Найменшою є питома вага Херсонської області (1,2%).

3. Проте кількість членів на обліку громадських організацій за регіонами

скоротилася з 27008586 до 19925386 осіб, або на 26,3% (табл. 1.2). У тому числі кількість членів на обліку керівних органів зростає з 4585368 осіб до 5516013 осіб, або на 20,3%. У регіональному розрізі найбільша кількість керівних органів представлена у Львівській і Закарпатській областях – відповідно 2210 і 1589 одиниць, у м. Києві (1538), Івано-Франківській – 1478 одиниць, найменша – у Херсонській області (314 одиниць).

4. Громадська організація «Депутатський контроль» має код ЄДРПОУ 39582095. Адреса: 01021, м. Київ, вул. Грушевського, буд. 10. Дата реєстрації: 13.01.2015 (6 років 10 місяців). Громадську організацію «Депутатський контроль» включено до реєстру неприбуткових організацій 19.02.2015 на підставі рішення № 1626554601383 від 03.10.2016. Ознакою неприбутковості є код: 0032 — громадські об'єднання. Розмір статутного (складеного) капіталу (пайового фонду) - 0,00 грн. До складу Громадської організації «Депутатський контроль» входять активні громадяни, експерти, помічники депутатів, фахівці тощо, які ретельно вивчають проекти рішень, перевіряють, пояснюють, контролюють зміст проектів рішень, їх критичної оцінки для впливу на депутата і забезпечення ефективного депутатського контролю.

5. У структурі доходів Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році основна частина приходилася на надходження від благодійності (56,7%) та з інших джерел (18,4%), частка членських внесків – 10%. На кошти Державного і місцевого бюджетів приходиться відповідно 4,2% і 3,1%. У структурі витрат основною статтею витрат є інші витрати (58,8%). Другою за значущістю статтею є оплата праці (13,8%), матеріальні витрати – 10,2%, благодійна діяльність – 7,7%. У структурі інших витрат Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році основна частка приходиться на лекції (зустрічі) – 39,5%, інші масові заходи – 32,9%. Зізди, конференції, зустрічі мають питому вагу у витратах 11%, заходи по залученню коштів – 9,4%.

6. Документальне оформлення операцій із фінансово-господарської діяльності залежить від джерел отримання доходів, а також порядку їх

цільового використання. Всі отримані Громадською організацією «Депутатський контроль» доходи можна умовно розподілити залежно від запланованого напрямку використання на цільові і нецільові. Цільове фінансування – це грошові кошти, отримані Громадською організацією «Депутатський контроль» на фінансування конкретних програм. У бухгалтерському обліку його відображають на рахунку 48 «Цільове фінансування та цільові надходження». У бухгалтерському обліку за період цільового використання коштів таку операцію відображають проводкою Дебет 48 Кредит 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів». Тоді як цільове фінансування на придбання необоротних активів визнають доходом протягом терміну корисного їх використання та відображається проводкою Дебет 48 Кредит 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів».

7. Якщо доходи не мають цільового призначення, то вони відображаються у звітному періоді їх отримання збільшенням іншого операційного доходу: по дебету рахунку 301, 311 та кредиту рахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності». Доходи Громадської організації «Депутатський контроль» використовуються винятково для фінансування видатків на її утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її статутними документами. Головний бухгалтер Громадської організації «Депутатський контроль» контролює відповідність використання доходів для цілей, передбачених установчими документами, оскільки в протилежному випадку виникає ризик вилучення організації з Реєстру неприбуткових установ та організацій і нарахування податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств, штрафних санкцій і пені відповідно до норм Податкового кодексу України.

8. Для відображення в бухгалтерському обліку інформації про понесені витрати Громадська організація «Депутатський контроль» використовує рахунки класу 9 «Витрати діяльності». Доходи Громадської організації «Депутатський контроль» визнаються щомісячно на рівні понесених витрат, тому фінансові результати в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності

не відображаються. Також сальдо відсутнє в оборотно-сальдовій відомості за рахунком 44. Залишок коштів у межах цільового фінансування обліковують за кредитом субрахунку 484. На початок 2020 року кредитовий залишок за рахунком 484 складав 2241338,11 грн., на кінець - 3197406,78 грн., надійшло за рік 2291119,37 грн., витрачено 3247188,04 грн.

9. У 2020 році на баланс підприємства надійшли основні засоби у сумі 360752,00 грн., для їх обліку використовують рахунки 104 «Машини та обладнання», 106 «Інструменти, прилади та інвентар». Для обліку малоцінних необоротних матеріальних активів використовується рахунок 112, для обліку нематеріальних активів – рахунки 125 Авторське право та суміжні з ним права, 127 - Інші нематеріальні активи. Для нарахування зносу за зазначеними активами використовують контраktivні рахунки 132 - Знос інших необоротних матеріальних активів, 133 - Накопичена амортизація нематеріальних активів.

10. Для обліку капітальних інвестицій в умовах Громадської організації «Депутатський контроль» використовують рахунки 152 - Придбання (виготовлення) основних засобів, 153 - Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів, 154 - Придбання (створення) нематеріальних активів. Малоцінні та швидкозношувані предмети обліковуються за рахунком 221. Для обліку коштів використовують рахунки 311 Поточні рахунки в національній валюті, 313 Інші рахунки в банку в національній валюті .

11. Громадська організація «Депутатський контроль» застосовує рахунки 39 і 69 для обліку витрат майбутніх періодів і доходів майбутніх періодів. Для обліку розрахунків з бюджетом і позабюджетними фондами використовуються пасивні рахунки 641 Розрахунки за податками, 642 Розрахунки за обов'язковими платежами, 651 За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування. Відсутність кредитових залишків за рахунком 661 Розрахунки за заробітною платою свідчить про своєчасність її виплати. Для узагальнення інформації про

витрати використовують рахунки 92 Адміністративні витрати, 949 Інші витрати операційної діяльності. Станом на 01.01.2021 року за рахунком 791 «Фінансовий результат від операційної діяльності» Громадська організація «Депутатський контроль» сальдо відсутнє, що означає рівність доходів і витрат. Також повністю списані на фінансові результати адміністративні та інші операційні витрати.

12. Громадська організація «Депутатський контроль» при складанні Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва керується П(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Також для органу статистики вона складає Звіт про діяльність громадської організації, а для податкового органу - «Звіт про використання коштів неприбутковими установами і організаціями».

13. Протягом 2020 року активи Громадської організації «Депутатський контроль» зросли з 2407 тис. грн. до 3864,5 тис. грн., або на 1457,5 тис. грн., (на 60,55%). Основною статтею активу Громадської організації «Депутатський контроль» є грошові кошти та їх еквіваленти. Протягом 2020 року вона скоротилася з 93,15% до 54,00%. Натомість зросла частка витрат майбутніх періодів із 4,37% до 26,51%, основних засобів – до 11,08%. Необоротні активи збільшилися з 264,7 тис. грн. до 1278,3 тис. грн., або на 1013,6 тис. грн. (на 382,92%). Основним джерелом приросту стало введення основних засобів у сумі 360,8 тис. грн., а також зростання інших необоротних активів – із 210 тис. грн. до 805,5 тис. грн., або на 595,5 тис. грн. (на 283,57%). Оборотні активи зросли з 2142,3 тис. грн до 2586,2 тис. грн., або на 443,9 тис. грн., або на 20,72% за рахунок приросту запасів на 123,2 тис. грн. і витрат майбутніх періодів на 715,1 тис. грн. (на 745,67%).

14. Залишки довгострокових зобов'язань, цільового фінансування та забезпечення зросли з 2242,2 тис. грн. до 3197,4 тис. грн., або на 955,2 тис. грн. (на 42,60%). Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги збільшилася з 97,7 тис. грн. до 534,6 тис. грн., або на 436,9 тис. грн. (447,19%). Основним джерелом фінансування Громадської організації «Депутатський контроль» є довгострокові зобов'язання, цільове фінансування

та забезпечення, проте протягом 2020 року їх частка скоротилася з 93,15% до 82,74%. Натомість зросла питома вага розрахунків за товари, роботи та послуги – із 4,06% до 13,83%. Таким чином, балансовий звіт відображає особливості Громадської організації «Депутатський контроль», пов'язані з відсутністю власного капіталу. У структурі витрат превалюють адміністративні, що акумулюються на рахунку 92. Їх частка у 2020 році становить 99,67%. На частку інших операційних витрат приходиться всього лиш 0,33%. Протягом 2020 року показники ліквідності Громадської організації «Депутатський контроль» у 2020 році значно скоротилися. Коефіцієнт платоспроможності скоротився з 12,42 до 2,48, а коефіцієнт покриття – із 13,0 до 3,88, але зазначені показники значно перевищують нормативи, які становлять відповідно 0,2 та 2,0. Таким чином, Громадська організація «Депутатський контроль» має надлишок ліквідності.

15. Протягом 2017-2020 років динаміка кількості громадських організацій в Україні змінювалася за експоненціальним законом із множинним коефіцієнтом детермінації, що більше 0,97. Доходи громадських організацій у 2020 році склали 7271566,8 тис. грн. Основну частину надходжень становлять: благодійна діяльність - 52,34% та фінансування нерезидентів - 32,8%. Наступними в рейтингу надходжень є такі джерела: інші джерела - 16,43%, господарська діяльність товариств, підприємств (юридичних осіб), створених громадською організацією для виконання її мети (цілей) та напрямів діяльності - 15,21%, фінансування від підприємств та організацій України - 14,85%, членські внески - 9,91%, кошти громадян України - 4,69%, надходження з місцевого бюджету - 3,44% та Державного бюджету України - 2,67%.

16. Видатки громадських організацій склали 6368937,8 тис. грн. Основна їх частина пов'язана з благодійною діяльністю - 29,69% та оплатою послуг - 26,23%. На оплату праці приходиться 17,52%, на інше використання коштів - 13,35%, матеріальні витрати - 6,52%, відрахування на соціальні заходи - 3,61%, розрахунки за податками й зборами - 2,04%, амортизацію - 1,04%. Фінансові

ресурси громадських організацій України у 2020 році є концентрованими на користь м. Києва – у середньому 55,03%, по коштам Державного бюджету України - 93,53%. Протягом 2017-2020 років найбільшими темпами зросли доходи громадських організацій Луганської області (у 16,267 разів), Закарпатської області (4,22 разів), а також Донецької області (у 4,086 разів). Схожою була і динаміка використання коштів громадських організацій за регіонами. Найбільші темпи зростання притаманні Луганській (14,847 разів) і Донецькій (4,118 разів) областям.

17. У кваліфікаційній магістерській роботі удосконалено: організацію і методику обліку, аналізу та контролю фінансово-господарської діяльності громадських організацій у сфері депутатського контролю. На відміну від існуючих, пропоновані підходи ґрунтуються на оприлюдненні рішень місцевих рад, виконавчих комітетів та розпоряджень голови місцевих рад; контролі засідань, бюджетному та фінансовому контролю, дослідженні декларацій, контролі дат, особистого контролю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаров Ю. Ю. Організаційно правові засади фінансування програм забезпечення громадської безпеки в умовах надзвичайних ситуацій. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2013_2_1
2. Андрієнко М. В., Гаман П. І., Борис А. О. Методологія дослідження правових засад організації громадського контролю у сфері державного управління. *Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка*. 2021. Вип. 2. С. 63-72.
3. Буздуган Я. Правові засади участі громадських організацій у здійсненні громадського контролю. *Віче*. 2012. № 12. С. 11-13.
4. Гладчук О. М., Ткачук І. Я. Роль неприбуткових організацій України для фінансової системи держави (на прикладі громадських організацій та кредитних спілок). *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 46(2). С. 59-64.
5. Денисенко А. Особливості адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 2. С. 105-109.
6. Денисенко А. П. Механізм оптимізації і вдосконалення адміністративно-правових засад організації громадського контролю у сфері державного управління. *Митна справа*. 2015. № 5(2). С. 319-325.
7. Денисенко А. П. Поняття суб'єкта організації громадського контролю у сфері державного управління. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2015. Вип. 2. С. 51-57.
8. Денисенко А. П. Проблеми в організації громадського контролю у сфері державного управління. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 2. С. 118-121.

9. Денисенко А. П. Сутність функцій діяльності суб'єктів організації громадського контролю у сфері державного управління. *Форум права*. 2015. № 3. С. 51–56.

10. Денисенко А. П. Тенденції забезпечення ефективних адміністративно-правових засад організації громадського контролю у сфері державного управління. *Публічне право*. 2015. № 4. С. 115-121.

11. Денисенко А. П. Щодо передумов виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин з організації громадського контролю у сфері державного управління. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2014. Вип. 101(1). С. 109-112.

12. Денисенко А. П. Організація контролю громадськості у сфері державного управління. *Соціальне право*. 2018. № 3. С. 102-108

13. Денисенко А. П. Підстави виникнення адміністративних відносин з організації контролю громадськості у сфері державного управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2014. Вип. 29(2.3). С. 227-231.

14. Денисенко А. П. Теоретико правова характеристика суб'єктів організації громадського контролю у сфері державного управління. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2015. Вип. 1(1). С. 109-115.

15. Денисюк С. Ф. Громадський контроль за діяльністю правоохоронних органів: організаційно правові засади. *Право і Безпека*. 2009. № 3. С. 39-42.

16. Денисюк С. Ф. Організація громадського контролю у сфері забезпечення правоохоронними органами громадського порядку. *Форум права*. 2009. № 2. С. 102-107. =

17. Діяльність громадських організацій в Україні.
http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/15/Arch_go_bl.htm

18. Довбня В. В., Кириченко І. О., Шмідт В. В. Організаційно-методичні аспекти побудови інституту громадського контролю над правоохоронними органами держави. *Честь і закон*. 2009. № 2. С. 10-15.

19. Жидецька К. В. До питання про здійснення громадського контролю припинення громадських організацій та забезпечення однотипності судової практики. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 2. С. 136-144.

20. Костовська К. М. Організація та здійснення громадського контролю у сфері забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 34(2). С. 98-101.

21. Котирло О. О. Організація оплачуваних громадських робіт для подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 4. С. 67-70.

22. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

23. Лаба О. Європейський механізм державного фінансування громадських організацій. *Історико-правовий часопис*. 2018. № 1. С. 19-23.

24. Левченко К. Б. До питання про нормативно-правове забезпечення здійснення державного фінансування діяльності громадських організацій України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 141-146.

25. Маліновська К. О. Бухгалтерський облік і звітність як невід'ємна складова діяльності громадської організації – суб'єкта цивільно-правових відносин. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2016. Вип. 3. С. 174-179.

26. Менайлюк О. І., Нікіфоров О. Л., Свердленко О. Л. Оптимізація тривалості реконструкції громадської будівлі за фінансових і організаційних обмежень. *Збірник наукових праць Українського державного університету залізничного транспорту*. 2020. Вип. 189. С. 21-27.

27. Недодатко О. С. Правові основи діяльності громадських організацій щодо здійснення громадського контролю у сфері запобігання корупції в Україні. *Право і суспільство*. 2012. № 4. С. 111-115.

28. Пасічнюк В. Б. Правова природа організації й функціонування громадського контролю за дотриманням законодавства про охорону праці. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2014. № 4(1). С. 239-244.

29. Передерій О. С., Кулачок-Тітова Л. В. Організаційно-правові форми здійснення громадського контролю за діяльністю Національної поліції України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право*. 2016. Вип. 22. С. 43-46.

30. Петрушенко Ю. М. Шляхи удосконалення фінансової політики стимулювання діяльності громадських організацій в Україні. *Mechanism of Economic Regulation*. 2014. № 1. С. 110-120.

31. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 № 976. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text>

32. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 11.02.2015 № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>

33. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>

34. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

35. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>

36. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства

фінансів України від 15.06.2011 № 720. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11#Text>

37. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

38. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>

39. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237. URL:

40. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00?find=1&text=%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82#w1_1

41. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки: Указ Президента України від 27.09.2021 № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>

42. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>

43. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

44. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

45. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
46. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
47. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
48. Свірко С. В. Доходи підприємницької та непідприємницької діяльності: визнання та облікова оцінка в умовах національних економічних реформ. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2011. Вип. 18. С. 227-235.
49. Сквірський І. О. Громадський контроль за публічним управлінням у зарубіжних країнах: загальні засади організації та здійснення. *Європейські перспективи*. 2013. № 7. С. 11-17.
50. Суміна Ю. М. Аналіз сучасного стану фінансування громадських організацій в Україні. *Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. Серія : Державне управління*. 2014. Т. 15, Вип. 287. С. 92-106.
51. Ткачук І. Зміна підходів до державного фінансування громадських організацій в Україні. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30, № 1(2). С. 156-165.
52. Ткачук І. Я. Взаємозалежність недовіри суспільства до громадських організацій та рівня їх фінансового забезпечення в Україні. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2013. № 778. С. 309-314.
53. Ткачук І. Я. Благодійність як джерело фінансового забезпечення діяльності та розвитку громадських організацій України. *Економіка та держава*. 2014. № 11. С. 108-112.

54. Ткачук І. Я. Відсоткова філантропія як метод залучення додаткових фінансових ресурсів громадськими організаціями України. *Інноваційна економіка*. 2013. № 2. С. 298-303.

55. Ткачук І. Я. Впровадження європейських принципів державного фінансування українськими громадськими організаціями. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2014. Т. 19, Вип. 2(5). С. 219-223.

56. Ткачук І. Я. Регіональні особливості фінансового забезпечення діяльності громадських організацій України. *Регіональна економіка*. 2015. № 2. С. 124-135.

57. Ткачук І. Я., Городинський С. І., Чубатенко С. Ю. Пряме державне фінансування громадських організацій фізкультурно-спортивного спрямування в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 26(2). С. 117-120.

58. Філіпенко Т. В. Організаційно правові засади громадського контролю за діяльністю національної поліції. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Право*. 2018. Вип. 16. С. 102-109.

59. Швець В. Д. Роль і місце громадських природоохоронних організацій в сфері контролю за економічним, раціональним використанням та охороною земель. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015. № 2. С. 285-289.

60. Юрійчук Є. Громадський контроль організацій української діаспори за провідкою виборів в Україні. *Україна дипломатична*. 2015. Вип. 16. С. 822-834.

ДОДАТКИ